

DAVA YAZILARI

Dava Sahibi ve Müslüman Olmak İçin “Adam Olmak” Şarttır	3
Ailemizin Menfaati, Tüm İnsanlığın Menfaatinden Daha Değerli Değildir!	6
Amaç ve Yöntem Üzerine: Ne Yapmalı Nerden Başlamalı?	9
Anlama ve Anlamlandırma	12
Birlikte İş Yapabilmek	15
Cihâd: İnsanların Huzur, Saadet ve Refâhı İçin Gayret Etmek	18
Cimrilik: Emeğini Vermeyen, Hiçbir Şeyini Vermez	21
Dostluk ta Düşmanlık da, Duruş İledir.....	23
Gayret Takdire, Takdir İse Tedbire Mani Değildir	25
Haçlı Seferleri Nasıl Başarılı Oldu?	27
Düşmanlarımız Ne Zaman Mağlup Olacaklar?	30
Bilgi ve İmkâna Dair	32
İyilik, Gayret İster; Gayret Olmazsa Kötülük Hakim Olur ya da İş Bilenin, Yol Yürüyenin, Kılıç da Kuşananındır	34
Karşılık Beklemek	36
Kazanmak ve Kaybetmek Nedir?.....	38
Kadro ve Süreç veya Toplum, Devlet, İmparatorluk ve Medeniyet.....	42
Milli Görüş Nedir?	44
Milli Görüş nedir?	44
Milli Görüş’ün temel ayırt edici esasları nelerdir?	44
Biz niçin buradayız?	44
Ne yapmalıyız? Yöntem ve üslubumuz nasıl olmalıdır?.....	45
Önemli Birkaç Husus... ..	45
Milli Görüş Ne Değildir?	47
Milli Görüş Üzerine Bir Mülâhaza.....	49
Niçin Okuyoruz ve Niçin Yazıyoruz?	51
Planlı Olmak İle Planlara Takılıp Kalmak Arasında.....	54
Sa’y ya da Gayret, Emek ve Üretme	56
“Nizâmı Âlem” ve “Yenidünya Düzeni” Yahut Islah ve İfsat	58
Niçin Çok Çalışmamız Gerekliyor?	61

Geri Çekilmek Ve Uzak Durmak Üzerine.....	64
Yapmak Ve Sebep Olmak	67
Yönetmek ve Kazanmak	70

Dava Sahibi ve Müslüman Olmak İçin “Adam Olmak” Şarttır

Kendinizi nasıl ve neye göre yetiştireceğiz? Neleri öğrenmeli ve neleri bilmeliyiz?

İnsanlara sadece görünüşlerine göre mi muamele edeceğiz?

İnsanlarla ya da insanlara iş yaparken neyi esas alacağız?

Ya da çocuklarımızı ve diğer insanları nasıl terbiye edeceğiz? Bilgi ve ahlak nasıl verilir?

Bu yazımızda; öncelikli olanın şahsiyet sahibi olmak ve insanlara da önce şahsiyet kazandırmak olduğu meselesini izah etmek istiyoruz.

1. **Adam olmaktan kastımız; insanın fitratına uygun davranması ve temel duygularını terbiye etmesi yani şahsiyet sahibi olmasıdır.** Bunun için de kabalık, korkaklık, yalan, tembellik, ikiyüzlülük, ihanet, kıskançlık, cimrilik ve acizlik gibi kötü huylardan kurtulmak; kibarlık, cesaret, dürüstlük, çalışkan ve azimli olmak, mertlik, vefa, güvenilir olmak, cömertlik ve izzeti nefis gibi güzel hasletleri kazanmak/kazandırmak gerekiyor.
2. **Müslüman olmak için de adam olmak şarttır.** Kötü huylarını terbiye etmemiş ve güzel hasletleri kazan/a/mamış bir kişi, nerede olursa olsun, aynı şekilde davranacaktır. Korkak kimse, her zaman korkaktır. Cimri ise her durumda cimridir. İslam dini, aslında insanın temel duygularını terbiye etmeyi esas almıştır. Fakat fitratı yani bu temel duygularını zedeleyen ya da tamamen kaybeden kimselerin terbiyesi mümkün değildir. Kalplerin mühürlenmesi olarak ifade edilen bu duruma örnek olarak vicdan, adalet ve insaf duygularını kaybetmiş olan Firavun ve Ebu Cehil verilebilir.
3. **“Hatırlat. Zira nasihat fayda verir”¹** ayeti kerimesi de yine şahsiyetli olanlar için geçerlidir. Zira başka bir ayeti kerimede de **“Hatırlat zira nasihat mümin olanlara fayda eder”²** buyrulmaktadır. Yani nasihat, adam olana fayda verir. Şahsiyetini, insaf ve merhametini kaybetmiş kimseye nasihat fayda vermez.
4. **“Bu Kuran ile müminler için şifa ve rahmet indiririz. Fakat Kuran, zalimlerin sadece zararını (ve isyanlarını) arttırır”³** ayeti kerimesi de nasihatın ve

¹ A'lâ, 9.

² Zâriyât, 55.

³ İsrâ, 82.

hatta her türlü eğitimin, şahsiyetli olmayan kimselere fayda yerine zarar vereceğini ifade etmektedir.

5. **Anlaşma ve sözleşme de adam olan ile yapılır.** Bu yüzden münafık ve kafirlere verilen sözlerin tutulması emredilmiş ancak tedbirin de elden bırakılmaması şiddetle tavsiye edilmiştir. “İnsanlardan öyleleri vardır ki görünüşünden adam zannedersin... Ama onlar içi boş odunlardır”⁴ ayeti kerimesi, bu anlattıklarımızı çok güzel şekilde özetlemektedir.

6. **Meslek ve ehliyet sahibi olmak için de esas olan şahsiyettir.** Teknoloji ve bilimdeki gelişmelere rağmen insan unsurundan kaynaklanan hata ve ihmellere dair yığınla örnek, kastımızı anlatmak için yeterlidir.

7. **Bilgi ve diğer insani hasletler için de öncelik, şahsiyetli olmaktır.** Gelişmişlik, eğitim ve daha bir sürü özel yetenekler, gelişmiş medya ve yayın organları; insanlara şahsiyet kazandırmakta yetersizdir.

8. **Şeytanı şeytan yapan, bilgi ve tecrübesidir.** Yani şahsiyet olmadığından bütün bilgi ve beceriler, daha da tehlikeli bir hal almaktadır. Bilgi, yalancının profesyonel yalancı olmasına sebeptir. Yine beceri, korkaklık ve cimriliğe engel değildir. Eğitim de yine insanların geniş ufuklu ve ileri görüşlü olması için tek başına yeterli değildir.

9. **Şahsiyet kazanmak için aile esastır.** Zira insan, temel duygularını anne ve babasından miras alır. Bu temel duyguların şekillenmesi için de yine aile terbiyesi ve görgüsü esastır. Bu yüzden eş seçerken, nesebi ve güzel ahlakı da dikkate almak gerekiyor.

10. **Yani insan, bazı şeyleri öğrenerek elde edemez.** Ya doğuştan meyillidir ya da ailede görerek, yaşayarak öğrenir. Bilgi ve diğer şeyler, bu kazanılmış temel meziyetleri geliştirmek ve hayata yansıtmak için gereklidir.

11. **Çocuk parayla değil emekle terbiye edilir.** Bunun için gezmemizden, boş vaktimizden ve diğer boş uğraşlarımızdan, uykumuzdan fedakarlık yapmak icap ediyor.

12. **Çocuğu terbiye etme vazifesi babanın sorumluluğundadır.** Anne bu konuda babaya yardım edebilir. Fakat unutmamak gerekiyor ki bir evladın hesabı ahiret günü önce babasından sorulacaktır. Tabi ki kız evlat anneyi örnek alacaktır. Ancak bunların da idaresi ve planlanması babaya aittir.

---

⁴ Münâfikûn, 4.

13. **Bu nedenle cennet annelerin ayakları altında iken baba da cennetin orta direğidir.**

14. **Evlatlarımızı ve öğrencilerimizi, bize hizmet etsinler ya da onlarla gurur duyalım diye değil, Allah rızası için yani karşılığını Mevlâ'dan bekleyerek yaparız.**

15. **Anne, baba ve hocalarla helalleşmenin tek yolu; evlatlarına ve öğrencilerine hizmet etmektir.** Yoksa bir evlat, asla maddi olarak anne babasının hakkını ödeyemez. Bir öğrencinin de yine aldığı ilimleri geri vererek hocalarıyla helalleşmesi mümkün değildir.

16. **Terbiye etmekten kasıt, şahsiyet kazandırmaktır.** Buna dilimizde EĞİTİM diyoruz. ÖĞRETİM ise bilgi vermektir. Bilgi, ihtiyaca göre başka yerlerden de alınabilir. Ancak şahsiyet, transfer edilmez.

Ailemizin Menfaati, Tüm İnsanlığın Menfaatinden Daha Değerli Değildir!

-I-

Hepimiz bir erkek ile bir dişiden yaratılmadık mı?

Hepimiz aynı anne babanın evlatları yani kardeş değil miyiz?

Kimsenin kimseye üstünlüğü var mıdır?

Peki o halde ne diye kendi evlatlarımıza taparcasına değer verip diğer insanların sorunlarını ihmal ediyoruz?

-II-

Hız. Adem AS'ın çocuklarının benim çocuklarımdan eksik yanı nedir?

Yani onlar aç iken ben kendi evlatlarımı doyurma peşine ne diye düşmüşüm? Onların can ve namus güvenliği yok iken benim kendi çocuklarımla ahlak ve canlarını koruma uğruna tüm diğer sorumluluklarımı ihmal etmem makul ve İslâmî midir? Bir an düşünelim Adem AS bize dese ki; **“Sen kendi evlatlarının rahatı uğruna benim evlatlarımı niye ihmal ettin?”** Ne cevap vereceğiz? Bütün insanlar, Adem AS'ın torunları değil mi? Hangimiz kendi torunlarımızı ve evlatlarımızı düşünmeyiz? Hangimiz bir evladımızı diğerine tercih eder ya da birini diğerinden üstün görürüz? Hepsi evlat değil midir?

-III-

Benim ve çocuklarımla Adem AS'dan ya da başka bir peygamberden ne üstünlüğü vardır?

Yani onlar aç kalmışlar ve sıkıntı çekmişler de ben lüks içinde yaşayıp ahreti ve diğer sorumluluklarımı unutacak mıyım? Hesap vermeyecek miyiz? Dünya bize mi kalacak sahi?

-IV-

Tabi ki yakınımızdakilere karşı sorumluluklarımız daha fazladır. Fakat bu demek değildir ki diğer sorumluluklarımız yoktur!

Hepimizin ailemize karşı sorumlukları olduğu gibi dostlarımıza ve tanıdıklarımıza hatta tüm insanlara ve tanımadıklarımıza karşı da sorumluluklarımız vardır. **Biz insan olarak sadece kendi ailemizden mesul değiliz ki? İnsan olarak yeryüzünde halifeyiz. Yani canlı ve cansız tüm varlıklardan sorumluyuz...**

-V-

Her insanın birkaç evladı olduğu doğrudur. Fakat bir hocanın bütün öğrencileri evladı gibi değilse, o hocalığın ve öğrenciliğin bereketi yoktur.

Bir baba gibi hoca da öğrencilerini kıskanmaz. Onların dünya ve ahiret mutluluğunu ister. Onların her türlü sıkıntı ve sorunları ile ilgilenir.

-VI-

Özellikle bir idarecinin; kendi evlatları için diğer insanları ihmal etmesi düşünülemez.

Bu yüzden biz devlete “baba” diyoruz. *Devlet babadır. Vasisi olmayanın vasisi, zayıfın koruyucusudur devlet..* Hatta devlet, malını kullanmayı beceremeyenin velisidir. Bir idarecinin, emri altındaki herkes, evladıdır. Ecdat, bu yüzden kendi evlatlarını feda etmiştir. İnsanların evlatları yaşasın diye kendileri ölmüştür. Hepimiz çobanız ve emrimiz altındakilerden mesulüz.

Bir işveren de işçisinden mesuldür...

-VII-

E üstümüze düşeni yapıyoruz ya!

Hayır yapmıyoruz!!! Haber olarak izliyoruz, konuşuyoruz. Ayrıca biz sadece gördüklerimizi biliyoruz. Peki ya görmediklerimiz? Ya haber olmayanlar? Ya seslerini duyuramayanlar? Ya susturulanlar?

Acaba biz bir belaya uğrasak da bize kimsenin yardım etmediğini görsek; sevdiklerimiz ve tanıdıklarımız hakkında ne düşünüyoruz? Onlara ah etmez miyiz? Bedduamızdan ve

isyanımızdan kurtulurlar mı bize yardım etmeyenler? Mahşerde davacı olmaz mıyız? Yoksa hakkımızı helal mi ederiz?

-VII-

Diğer taraftan şunu da bilmek gerekir ki; çevremizi ve hatta tüm dünyayı değiştirmeden, kendi çocuklarımızı terbiye etmek ve yetiştirmek; tüm dünyadaki zulmü ortadan kaldırmadan kendi aile ve sevdiklerimizi korumak mümkün değildir.

-VIII-

Fakiri aramayan zengin, zalimdir...

Müminlerin dertlerini umursamayan, bu ümmetten değildir...

Zalime karşı çıkmayan, zalimdir...

Mazlumun yanında olmayan da, zalimdir...

Tıpkı devlete karşı işlenmiş suçlarda/olaylarında bildiklerini saklayanın ve devletten yana olmayanların; yardım ve yataklıktan mesul tutulması gibi...

Amaç ve Yöntem Üzerine: Ne Yapmalı Nerden Başlamalı?

1. Bize düşen ilk görev; dinin temel ahlak ve inanç esaslarını anlamak ve bunlara teslim olmaktır. **Yani ilk vazifemiz kendimize çeki düzen vererek cömertlik, doğruluk, azim, kanaat, cesaret ve vefa gibi temel ahlaki faziletleri alışkanlık haline getirmektir.** Bunun için birilerinden yardım alabiliriz ama eğer yardım edecek ve bize örnek olacak birilerini bulamaz isek; zaten Allah Resulü ve ashabının örnek olduğunu unutmamak gerekir.
2. **Şayet bu temel vasıfları kazanmazsak; insanlığın sorunlarının tespitinin bir önemi yoktur.** Zira insanlığın sorunları aşağı yukarı bellidir ve bu sorunların çözümü iman yani cesaret ve gayret ister.
3. Bundan sonraki aşama; kendimiz başta olmak üzere insanların temel sorunlarını tespit etmektir. Bu temel sorunları iç ve dış olarak ikiye ayırabiliriz:
  - **Dış sebepler aslında tektir ve biz buna zulüm diyoruz.** Zulüm kendini faiz, savaş, terör yani karmaşa ve bölünmüşlük, açlık, ayrımcılık gibi farklı şekillerde gösterir.
  - İç sebepleri ise; rahatımızın kaçmaması yani tembellik ve korkaklık, cimrilik yani insanlar için bir şey yapmaktan kaçınmak ve infak etmemek, gayretsizlik, kararsızlık yani istikametsiz olma, istişare etmeme yani tek başına hareket etme, kendi akraba çevresi ya da cemaati için mücadele etme şeklinde özetleyebiliriz.
4. **İman; ilim, samimiyet, teslimiyet, cesaret ve gayreti gerektirir.** Bizim davamız “insanları dünya ve ahirette saadete ulaştırmak için gönderilmiş olan” din için gayret etmektir. İslam tarihi boyunca hiçbir peygamberin (Allah şefaatlerine nail eylesin) tebliğ ve davasından şüphe ettiğini söyleyemeyiz. Yani bir peygamber, asla “acaba ben ne yapıyorum, bu yaptığım ne içindir” şüphesine düşmemiştir.
5. Bize örnek olmaları için gönderilmiş ve yine bu maksatla Kuranı Kerim’de kıssaları anlatılmış olan peygamberler, asla yılgınlık göstermemişlerdir. **Bir peygamber, gece gündüz davası için çalışmış; “ben anlatıyorum uğraşıyorum ama acaba bunun sonunda ne olacak” sorusunu sormamıştır.** Zira hem dünyadaki başarı Allah’a aittir hem de biz, bütün yaptıklarımızın karşılığını ahirette alacağımıza iman ediyoruz. Buna en güzel örnek; ilk vahyin dehşeti ile eve gelip “beni örtün” diyen ama ardından Müddessir suresinin “*ayağa kalk ve uyar*” emriyle yatağından

kalkan ve Hz. Hatice'nin "dinlen ve iyileş niye kalktın" sözlerine; **"Cibril geldi ve bana kalk dedi, bundan sonra bana uyumak yakışmaz"** diyen Efendimiz SAV'dir.

6. **Peki neyi okuyup neyi anlatacağız?** İşte bu sorunun cevabı, 23 yıl devam eden vahiyde ve Peygamberimizin hayatında anlatılmış ve gösterilmiştir. Fakat sureleri iniş suresine göre takip eder ve özellikle de kıssalar üzerinde tefekkür eder isek; öğrenip anlatacak ve uğruna mücadele edilecek olan şeyleri şöylece özetleyebiliriz:

- Allah'tan başkasından korkma, yalnız O'na güven, yalnız O'ndan bir şey bekle. Yani Allah'a ve kadere iman.
- Bu dünyanın geçici olduğunu unutma ve yalnız Allah'a nasıl hesap veririm diye düşün. Yani ahirete iman.
- Yeryüzünde ilahlık iddia etme. Yani Allah'ın kanunları ile amel et, insanlara zulmetme, makamı ve malı kendinin zannetme. Çalma, yalan söyleme, gıybet etme, kimseyi hor görme yani ayrımcılık yapma, emanete ihanet etme, kıskanma, faiz alma, zekat ver.
- Şahsiyetli adam ol. Açgözlü, bencil, sorumsuz, ciddiyetsiz, korkak ve tembel olma.
- Kimsenin ne dediğine aldırma. Doğrunun ve hakikatin ölçüsü, ailen akrabaların dostların ve büyüklerin değildir. Hakikatin ölçüsü, kıssalarda anlatılmıştır. Bizim için tek örnek, peygamberlerin hayatıdır.

7. Peki madem kendimizden mesul isek davamızı kime ne diye anlatacağız? Çünkü hem Allah'ın halifesi olarak tüm kainattan mesulüz hem de toplum halinde yaşamaya muhtaç olduğumuz için tek başına kurtuluşa ermemiz mümkün değildir. Tebliğde bulunurken ilk hedefimiz **gençler** olmalıdır. Efendimiz SAV; **"Gençler beni tasdik etti, ihtiyarlar ise tekzip etti"** buyurmuşlardır. İşin özeti, bildiğimizle amel etmek, bildiğimizi samimiyetle ve gayretle anlatmak, sağlam ve şahsiyetli gençler yetiştirmektir. Allah Resulü SAV, etrafındaki bir avuç genç ile başladığı davasını, 23 sene sonunda on binlerce orduya komutanlık ederek tamamlamıştır.

8. Bütün bunları yaparken, imandan başka bize en çok gereken şey istikamet yani sabır ve sebatır. Biz şahsiyetli, imanlı ve istikrarlı olur isek; Allah Teâlâ, tüm samimi ve şahsiyetli insanları bizim etrafımızda toplayacaktır. ***Babasının ölümünden sonra yetim olarak büyüyen Nurettin Zengî, şahsiyeti ve haçlılara karşı mücadelesi ile etrafında tüm mücahitleri toplamış; haçlıları durdurmuş, Şam ve Mısır şii devletine***

son vermiş, haçlı kontluklarını ve son olarak da Kudüs'ü fethetmiştir. İstanbul'un fethinde, Fatih Sultan Mehmet Han'a, kendi sadrazamının inanmadığını; Mısır ve İran seferlerinde kendi askerlerinin Yavuz'a isyan ettiğini unutmamak gerekiyor.

Bu şahsiyetleri büyük yapan, işte tüm bu olumsuzluklar karşısında basiret ve cesaret ile gayret göstermeleridir.

Merhum **Erbakan Hocamız** aslında tüm bu aşamaları yedi maddede özetlemiştir: **İnanç** yani ihlas ve teslimiyet, **bilgi** yani doğru bilgi, **plan** yani amaç, **program** yani yöntem, **kadro** yani insan yetiştirmek ve öncü kuşak, **takip** yani ehil kimselere iş vermek ve iş verdiklerimizi takip etmek, **intaç** yani sonuç almaya ve iş yapmaya yönelik faaliyet göstermek.

Anlama ve Anlamlandırma

Anlamak yani gelenekte bilginin başladığı yer.

Bir de anlam yüklemek var. Anlamlandırmak ya da niyet okuma da denilse de temelde aslında faydaları olan bir tutum. Fakat usul ve ilke olmayınca, büyük hatalara sebep olabilir. Yani suiistimal edilecek bir şey.

Modern dönemde Batının da etkisi ile anlamlandırma, anlamının önüne çıkarılmış gibi. Aslında insanlık tarihi kadar eski olan bir tutum, günümüzde biraz fazla ve farklı değer görmüş.

...

Nedir peki anlamak ve anlamlandırmak? Aralarındaki fark nedir?

Anlamak, bir şeyi olduğu gibi bilmeye çalışmak. Yani bir şeyin ne olduğunu kavrama çabası.

Anlamlandırmak ise bir şeyin ne olduğundan çok;

- Bizim ondan ne anladığımız,
- O anlamı nelere ve nerelerde kullandığımız,
- Yine bu anlamı ne için kullanacağımız ve kullandığımızda ne fayda elde edeceğimizdir.

Yani örneğin gelenekte “elma” nedir sorusu önemli iken modern dönemde “neye elma derim”, “bir şeye elma dediğimde ne sonuç elde ederim” gibi sorular öne çıkmaktadır.

Peki karşımıza nasıl çıkıyor anlamadan anlamlandırmaya çalışmak?

...

Dini meselelerden başlarsak:

Örneğin ehlişünnet olmak, anlamak iken ehlişünnetçilik ve karşıdakileri ehlişünnet olmama ile suçlamak, anlamlandırmaktır.

Müslüman olmak ile İslamcılık arasında da böyle bir ilişki vardır. Tabi ki tüm İslamcıları aynı kategoride değerlendiremeyiz.

Diğer tüm mezhep tutumları da aynıdır.

Tefsircilik ve Kurancılık da yine anlamlandırmanın yanlış kullanılmasıdır. Kurancılığın sonu ya her şeyin Kuranı Kerim’de olduğu iddiasıdır ki bu, insanları atalete sevk ediyor; ya da bize

Kuranı Kerim yeter; sünnete, geleneğe ve diğer ilimlere gerek yoktur tavrıdır ki bunun da iki sonucu vardır:

Haricilik veya tarihselcilik.

Aslında tarihi dikkate almak, anlama iken; tarihselciliğin de bir çeşit anlamlandırma/anlam yükleme/niyet okuma olduğunu ifade etmek gerekiyor tam bu noktada.

...

Anlama olmadan anlamlandırmanın siyasete yansması ise daha güncel ama daha zor anlaşılan bir durumdur.

Örneğin siyaset yapmak yani üretmek ve yönetmeye çalışmak, anlamaktır. Fakat insanları aşırı siyasileştirmek ve siyasetin kendisinin, siyasetin amacının önüne geçirilmesi ve asıl anlamın/amacın unutulması, anlamlandırmadır.

Düşmanlık, tabii bir durumdur. Ama biz burada düşman ile sadece savaşı kastetmiyoruz. Düşmanlık, zıtlık ve mücadeledir. Bu ise dünya hayatının devamı için gereklidir.

Hatta kaliteli düşman/rakip gereklidir ve bugün eksikliğini yaşadığımız asıl şey dostluk değil kaliteli, ilkel ve seviyeli mücadeledir. Rakip kalitesiz olunca ya düşman üretiyoruz ya da kalitesiz düşman buluyoruz. Bunun sonucunda dostluklar da kalitesiz oluyor.

Bir başka ifade ile hiçbir şeye “hayır” diyemeyenin “evet”i makbul olmadığı gibi mücadelenin/rekabetin seviyesiz/ilkesiz olduğu yerde dostluklar da aynı şekilde oluyor.

Tersi de doğru yani dostluklar ilkesiz ve seviyesiz olunca düşmanlıklar da aynı oluyor. Zira zıt şeyler, aynı düzlemedir ve eşit şartlara sahiptir.

Konuya tekrar dönersek; düşmanlık/rekabet tabii iken düşmanlaştırma/düşman ilan etme, anlam yükleme ve niyet okumadır. Bu ise yanlış ve tehlikelidir. Fıtrata aykırı olduğu için tabiiat kurallarına da aykırıdır. Bunun sonucu ise nizam ve intizamın bozulmasıdır.

...

Peki eğitime nasıl yansıyor bu anlamlandırmanın suiistimal edilmesi?

Bilmeden, biliyormuş gibi yapma.

Niyet okuma.

En son test sistemine dayalı bir eğitim sistemi ve bilgi anlayışı.

...

Özetle ifade etmek gerekirse sorun, anlama olmadan anlamlandırmaktır. Yoksa anlamlandırma, tümünden yanlış ya da kötü bir şey değildir.

Birlikte İş Yapabilmek

İnsan bir toplum içinde yaratılmıştır. Hem imtihanın gereği budur hem de insan, tek başına hayatını idame ettirememektedir. Bu durum şu ayeti kerime ile ifade edilmektedir: **“İnsanların geçimlerini dünyada aralarında biz taksim ettik. Birbirlerine hizmet edebilsinler diye insanları birbirinden farklı yaratan da biziz.”**⁵ Bu yazımızda birlikte iş yapmak ve başkalarına da iş yaptırabilmek üzerinde duracağız:

1. Bütün peygamberler, insanları dinlerine davet etmişler ve taraftar toplamaya çalışmışlardır. **Peygamberler (Mevlâ, şefaathine nail eylesin) insanları emeksiz kurtarmak yerine onlara kurtuluşu öğretmişlerdir.** Yani bir başka ifade ile Peygamberler, insanlara, birlikte kurtuluşa gitmeyi öğütlemişlerdir. Zira devlet ve millet olabilmek için insanlara ihtiyaç vardır. Bu yüzden biz, davamızı ancak insanlarla gerçekleştirebiliriz. Ayrıca din de dava da insan içindir. İman da insanlara fayda veren bir şeydir. Bize düşen de bugünkü insanlarda kusur aramak ya da onları birbiriyle kavga ettirmek değil; onları dünya ve ahirette insanlara faydası olan şeylere sevk etmektir.
2. Bütün peygamberler, salih evlat istemişlerdir. Böylece hem nesilleri devam edecek hem de davaları hayatiyetini devam ettirecektir. O yüzden evlatlarımız bize birer yük değildir. Evlatlarımızı hem dünyada hem de ahirette bize fayda verecek şeyler için yetiştirmeli ve bu uğurda onlardan da istifade etmeliyiz. **Çocuklarımız, sadece hizmet edeceğimiz emanetler değil; aynı zamanda bizim ideallerimiz için bize yardım edecek insanlardır.** Evlatlarımıza küçük hedefler koymak yerine onları aktif olmaya, üretmeye ve birlikte daha büyük işler yapmaya sevk etmeliyiz. Bu yüzden Allah Resûlü SAV, ümmete çocuk sahibi olarak çoğalmayı emir buyurmuşlardır.
3. **Ticaret ve üretim işlerinde de münferit hareket etmek yerine birlikte bir araya gelerek daha büyük işler yapmak için uğraşmalıyız.** Yeter ki niyet hayır olsun. Allah Teâlâ, hayır için bir araya gelenlerin yanındadır. Allah'ın rahmet ve bereketi, cemaat ile beraberdir.⁶ Bugün dünya ekonomisinde söz sahibi olanların ya büyük aileler ya da köklü kurumların sermayesi olduğunu da tam bu noktada hatırla/t/mak gerekiyor.

⁵ Zuhruf, 32.

⁶ Tirmizî, Fiten, 7.

4. Bugün ameli dört tane ehli sünnet mezhebi vardır. Fakat bütün ehli sünnet mezhepler, dörtten ibaret değildir. Tarihte Süfyân es-Sevrî (Allah, rahmet eylesin ve kendisinden razı olsun) gibi bir sürü mezhep imamı ve müçtehididir fakat bunların öğrencileri ve takipçileri olmadığı için bugün birer mezhep halinde değildirler. Sadece bazı fıkıh kitapları içinde görüşleri yer almaktadır. Demek ki gelenek oluşturacak bir şeyler yapmak ve ideallerimizi yaşatmak için takipçilere ve öğrencilere ihtiyaç vardır. Fakat burada sayı önemli değildir. İmam Âzam'ın mezhebi sadece 2 öğrencisi sayesinde şekillenmiş ve gelişmiştir.

5. Biz tek başına sadece bir kişilik iş yapabiliriz fakat başkalarına da hayırlı işler yaptırdığımızda onların da ecir ve sevabını alırız. Ayrıca bütün, parçaların toplamından fazladır. **Yani on kişinin bir araya gelerek yaptığı iş; bu on kişinin tek tek yaptıkları işlerin toplamından daha fazladır ve anlamlıdır.** İmam Âzam (Allah kendisinden razı olsun), öğrencileri ile birlikte bir sürü fikhî ve îtikâdî meseleye çözüm aramış, birlikte “Kitâbu'l-Asl” adlı on ciltlik eseri kaleme almışlardır. İslâm dininin yayılmasında Hz. Ebûbekir RA tarafından yapılan tebliğlerin büyük rolü olmuştur. Aşere-i Mübeşşere'den Hz. Osman, Abdurrahman bin Avf gibi birçok isim; Hz. Ebûbekir vesilesiyle Müslüman olmuşlardır. Yine ilk Müslümanlar; Hz. Osman ve Hz. Hatice'nin zenginliği sayesinde ekonomik/mali birçok problem çözüme kavuşturulmuştur. Efendimiz SAV, katıldığı savaşlarda ashâbı ile birçok zorluğa göğüs germiştir.

6. Hesap ferdidir ama dava ferdî değildir. **Bu yüzden sistemli hareket etmek ve ümmetin işlerini kişileştirmek yerine; bütün faaliyetlerimizi kurumsal olarak yerine getirmeliyiz.** İslam idari sisteminin en temel vasıflarından birisi olan **istişare**; işlerin tek başına değil de bir ekip halinde yapılması gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca **sadaka-i câriye** meselesi de yaptığımız her işin; geçici ve düzensiz değil; amaçlı, kalıcı ve sistemli olarak yapılmasına işaret eder. **İslam'ın bir vakıf medeniyeti olduğunu söylerken kastedilen bir başka önemli anlam da hayır işlerinin düzenli ve kurumsal olarak yapılmasıdır.** Bir tek kişinin zekat vermesi, yeryüzünde fakirliğe bir çözüm olmayacağı gibi; tek bir kişinin cihada çıkması da düşmana karşı bir yaptırım değildir. Mümine düşen, kendi zekatını vermek ama etrafındakileri de zekat vermeye teşvik ederek tüm Müslümanların zekatlarının sistemli olarak toplanmasına katkı sunmak olmalıdır.

7. İşte bu yüzden gerek sivil toplum gerekse kamu işlerinde sadece kendi makamımızı düşünmek yerine; **yerimize kendi işimizi yapacak kimseler yetiştirmek**

için gayret göstermeliyiz. Sadaka-i Cârîye belli bir hizmet alanı ile sınırlı değildir. Her insan, kendi işi/çalışması ile insanlara faydalı işler üretmeli ve her açıdan nitelik kazandırıcı çalışmalara da vesile olmalıdır.

Cihâd: İnsanların Huzur, Saadet ve Refâhı İçin Gayret Etmek

Allah'ın dininin yeryüzüne yayılması (İlâyi kelimetullâh), yeryüzünde adaletin ve huzurun hakim kılınması (Nizâmı âlem) için her türlü söz, fiil, davranış ve tavrı kapsayan cihat kelimesi; gayret ve azim anlamına gelmektedir. “*Fitne (zulüm, savaş vs.) kalmayıp, yalnız Allah'ın dini kalana kadar onlarla savaşın.*”⁷ ayeti kerimesi cihadın bu iki amacını en güzel şekilde ifade etmektedir. Aynı kökten türeyen içtihat kelimesi fikrî ve ilmî, mücâhede kelimesi ise ahlakın olgunlaştırılmasına yönelik gayreti ifade etmektedir.

İman ve namaz konusundan sonra İslam dininin temel umdelerinden kabul edilen cihadın; terkedildiğinde, mahşer günü terazide, yerini dolduracak bir amelin olmadığı birçok ayeti kerime ve hadisi şerifte ifade edilmiştir.⁸ Bu açıklamalardan sonra cihadın amaçlarını şu şekilde özetleyebiliriz:

1. İnsanlara güzel, iyi, faydalı ve doğru şeyleri aktarmak; insanların bu güzel ve doğru şeylere göre yaşamasını temin etmek.
2. Çirkin, kötü, zararlı ve yanlış şeylere engel olmak.
3. İslam'ın tüm yeryüzüne yayılmasının önündeki engelleri kaldırmak.
4. İslam'ı ve Müslümanları muhafaza etmek.
5. Tüm insanların mal, can, namus, inanç ve diğer tüm değerli şeylerini korumak.
6. Yeryüzünde bütün insanlara yapılan zulümlere engel olmak. Böylece tüm insanların huzur ve refahını sağlamak.
7. Müslümanların güçlü ve birlikte olmalarını sağlamak. Böylece kötü niyetli kimseleri yıldırma ve engellemek.

Bu durumda cihadın amaçları arasında;

1. İnsanları amaçsızca öldürmek,
2. Plansız ve amaçsız sağa sola saldırmak,
3. Sırf dünyayı yönetmek yada kahramanlık yapmak uğruna kendini ve diğer insanları tehlikeye atmak gibi nefsi ve şahsi hesaplar yoktur.

Burada cihad meselesi ile ilgili bilinmesi gereken bazı kuralları özetlemek istiyoruz:

⁷ Enfal, 39.

⁸ Ankebût, 6.; Bakara, 11.; Tevbe, 24.; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd, 26.; Buharî, Cihâd, 73.; Müslim, İmaret, 158,163.; Müslim, İman, 80.; İbnu Mâce, Cihâd, 7.; Nesâî, Cihâd, 2,39.; Ebu Dâvud, Cihâd, 18.;

1. Cihadın ilk amacı insanları dünyada ve ahirette mutlu etmektir. Bu durumda cihadın ilk ve en genel yöntemi **tebliğ** dediğimiz kötü ve yanlış şeylerin insanlara izah edilmesi; iyi ve güzel şeylerin tüm insanlara öğretilmesidir. Buna göre savaşmak, son çaredir.
2. İsrafın her türlü haramdır. En büyük israf ise **can israfıdır**. Bu durumda ölmek ve öldürmek en son tercih olmalıdır. Aslolan yaşamak ve yaşatmaktır. Kişinin kendini öldürmesi olan intiharın haram kılınmasını da burada hatırd tutmak gerekiyor. Şeyh Edebâli Merhûm (1326'da vefat etmiştir); **“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın”** diyerek bu hakikate dikkat çekmiştir. Zira insanın en büyük sermayesi ömrüdür. Bu yüzden bir insanı öldürmek, onun ahireti için çalışmasına engel olmaktır. Birçok Peygambere (Allah Celle Celâlühü'nün selamı üzerlerine olsun ve Allah, şefaatlerine nail eylesin), savaşma izni verilmemiş; bizim Peygamberimiz Allah Resulü Muhammed SAV'e de peygamberlik vazifesi verildikten yaklaşık 15 sene sonra savaşma izni verilmiştir.
3. Tarih boyunca bütün peygamberlerin, çok darda kalmadıkları sürece, kavimlerinin helakı için dua etmemiş olmaları; insanları öldürmenin son çare olduğuna en güzel örnektir.
4. **“Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki, bu imanın en zayıf derecesidir.”**⁹ hadisi şerifinde emir buyurulan;
  - “El ile” cihat etme yetkisi idarecilere;
  - “Dil ile” cihat yetkisi alimlere verilmiştir.
  - Halkın geneline düşen ise kalp ile buğzetmek; bir de idareci ve alimleri yetiştirmektir.
5. İslam alimlerine göre “Savaş kararı alma” yetkisi, meşru idarecinin uhdesine bırakılmıştır. Bu durumda insanların genelini ilgilendiren meselelerde; yetkisi olmayan ve ehliyetsiz insanların karar vermesi uygun değildir. Fiili işgal durumu gibi birkaç mesele hariç; Müslümanların kendi başlarına hareket etmeleri ve kendilerini idare eden kimselere karşı gelmeleri yarardan çok zarar getireceği için doğru bulunmamıştır.
6. İslam dini, savaşmanın amaç ve yöntemleri ile ilgili olarak da kurallar koymuştur. Örneğin savaş esnasında bile düşman, acımasızca öldürülemez. Ölülere işkence edilemez. Savaş suçluları ve diğer suçlular, insan onuruna yakışır şekilde cezalandırılabilirler. Savaş esnasında yaşlılara, kadınlara, çocuklara, savaşa karışmamış olan din adamları ve diğer masum kimselere asla zarar verilemez. Savaş esnasında yerleşim yerleri, işyerleri, evler,

⁹ Ebû Dâvûd, Melâhim, 17.; Tirmizî, Fiten, 8.; İbni Mâce, Fiten, 20.

tarlalar ve bahçeler; meşru ve zorunlu bir mazeret olmadığı sürece tahrip edilemez. Zira insan; yeryüzünü madden ve manen imar ve ıslah etmekle vazifelidir.

7. İslam dünyasında en büyük savaşın, Müslüman gruplar arasında yaşandığı; düşmanın asıl gücünün, Müslümanların güçsüzlük ve dağınıklığı olduğunu her gün görmekteyiz. Bu durum, Müslümanların kendi başlarına göre değil birlikte hareket etmeleri gerektiğine işaret etmektedir.

8. Bir Müslüman; düşmanına dahi, düşmanın kendisine muamele ettiği gibi davranma hakkına sahip değildir. Müslüman, Allah ve Resulü tarafından çizilen kurallara göre hareket etmek zorundadır. İslam dininin en temel anlamı; kendi keyfine göre hareket etmemek ve Allah'ın emirlerine “teslim olmak”tır.

9. Ehli sünnet inancının iki büyük kolundan biri olan Maturidî (944'de vefat etmiştir) akâidinin (ki diğeri Eş'arîlik'tir) temel eserlerinden kabul edilen İmam Neseffî'nin (1142'de vefat etmiştir) “Akâid” adlı eserinde ve bu esere Teftezânî (1390 senesinde vefat etmiştir. Allah Teala hepsine rahmet eylesin) tarafından yapılan şerhte; iman meselesinden sonra müminlerin en önemli meselesinin, kendilerini idare edecek, İslam'ın emir ve yasaklarını uygulayacak, zekatı dağıtacak, cihat edecek, ordu hazırlayacak, suçluları cezalandıracak, kötü kimselerden halkı koruyacak, halk arasında meydana gelecek anlaşmazlıkları çözecek, küçükleri güçsüz ve kimsesizlerin haklarını koruyup gözetecek bir idarecinin bulunması meselesi olduğu ifade edilmiştir.¹⁰

Özetle Müslümanların ilk vazifesi;

- İmani ve ahlaki olarak kendilerini yetiştirmek,
- Kendilerini terbiye edip idare edecek olan kimseleri yetiştirmek,
- Dağınık değil fikirde/söylemde ve eylemde bir olmak,
- Maddi ve manevi olarak kalkınmaktır.

¹⁰ Teftezânî, Şerhu'l-Akâid, s.329vd.

Cimrilik: Emegini Vermeyen, Hiçbir Şeyini Vermez

“Eğer Allah’ın rahmet hazinelerinin anahtarları sizin elinizde olsa idi; biter tükenir korkusu ile cimri davranırdınız.”¹¹

“Yaptığı iyiliğin lafını edip başa kakan ve cimri olan kimseler, cennete giremeyeceklerdir.”¹²

1. Cimrilik; korkaklık, kıskançlık ve bencillikle birlikte düşünülmesi gereken kötü bir huydur. Zira zıddı olan cömertlik; gayret, cesaret ve îsâr ile alakalıdır.
2. Cimrilik deyince akla sadece malı infak etmemek geliyor. Emek vermemek de bir çeşit cimriliktir. Örneğin insan, emek, değer ve ilgi ile yetişir ve terbiye edilir. Bu durumda değer vermemek de bir çeşit cimriliktir.
3. Başkalarının hidayetini istememek ve bunun için çalışmamak da bir çeşit cimriliktir. Başkalarının iyiliğini istememek, iki türlüdür: Birincisi, başkalarının kötülüğünü istemek ve başkalarının kötülüğü için çalışmaktır. İkincisi ise başkalarının iyiliği için yapması gereken şeyleri ihmal etmektir.
4. Vakit ayırmamak cimrilik, vaktini planlamamak ise israftır.
5. Makamın gereğini yapmamak da bir çeşit cimriliktir. Makamın imkanlarını muhataplarla paylaşmamak, makamın gereği olan işlerden insanları istifade ettirirken katı davranmak ve buna benzer diğer tüm işler de cimriliğe dahildir.
6. İlgide cimrilik yapan, malından da infak etmez. Mal konusunda cimri olan ise zaten canını vermesi gereken yerde geri duracaktır. Bu hususa bir başka örnek de sahip olduğu şeyleri müdafaa etmekten aciz olmaktır. Kendi haklarını savunamayan kimse, başkalarının haklarını savunamaz. Aynı şekilde böyle bir kimse, diğer manevi değerlerini ve mukaddesatını da müdafaa edemez.
7. Bencillik, sadece kendini düşünmek değildir. Asıl bencillik, kendisi için başkalarının hakkını ihlal veya ihmal etmektir. Yoksa her insan kendini düşünür ve kendini kurtarmaya çalışır. Fakat bunun da bir usulü ve sınırları vardır.
8. Cimriliğin bir diğer gerekçesi de yaptıklarımızın karşılığını alamadığımız vehmine kapılmaktır. Oysa her amelin karşılığını verir Mevla. Ayrıca her şey, karşılık için yapılmaz.

¹¹ İsrâ, 100.

¹² Tirmizî, Birr, 41.

9. Peki hep bizim mi cömert olmamız gerekiyor? Tabi ki evet. Zira biz kendimize bakarız. Başkalarının amelleri, bizim için bir takım ibretler içeriyor olabilir ama bizim ölçümüz ve amacımız bellidir.

10. Cömertlik; kendinde olan her şeyi, usulü de dikkate alarak, israfa kaçmadan harcamaktır. Aslında cömertlik; malın, makamın ve diğer her şeyin hakkını vermektir diyebiliriz.

11. İsfraf; elinde olan şeyi, amaçsız, plansız ve ölçsüz harcamaktır. Bu anlamda yapması gerekenin en iyisini yapmamak da israftır. Zira böyle bir tavır, imkanların israfıdır.

12. Korku ve endişe, tabi ki bazı durumlarda gereklidir. Allah korkusu, insan olmanın gereğidir. Başkalarının hakkını çiğneme korkusu da bizi zulümden uzak tutar. Gururlanma korkusu, şımarmamıza engeldir. Mukaddesatı muhafaza endişesi de haklarımızı müdafaa imkanı tanır bize. Tembellik korkusu da bizi çalışmaya sevkeder. Fakat üzerine düşeni yaptıktan sonra korkmak ve endişeye kapılmak, aşırılıktır ve vesvesedir. Korku ve endişenin, bizi tembelliğe ve teslim olmaya itmesi de yanlıştır. Elimizde olmayan şeylerden dolayı endişe etmek de vakit israfı ve vesveseden ibarettir. Yakın gelecek için plan yapmak meşrudur fakat uzak gelecek için endişelenmek, beyhudedir. Zira uzak gelecekte ne olacağını bilemeyiz fakat yarın için bugün elimizden geleni yapmak meşru ve de gereklidir.

13. Peki ne zamana kadar böyle tetikte olup kendimizi hesaba çekeceğiz? Gayet basit. Son nefesimize kadar tetikte olacağız. Yani son nefesten bir önceki nefesimizde bile tedbiri elden bırakmamak icap ediyor. Zaten hangi nefesin son olacağını da bilemediğimiz için görevlerimizi ihmal ederek beklemek doğru değildir. Allah Teâlâ bizi hesaba çekinceye kadar, biz kendimizi hesaba çekeceğiz. Biz kendimizi hesaba çeker isek mahşerde hesaptan muaf oluruz. Zira hatalarımızı telafi imkanımız vardır bu durumda. Böylece hesabı ucuza kapatmış oluruz. Aksi halde Allah'ın hesabı çetindir. O hesap gününde telafi de yoktur.

Dostluk ta Düşmanlık da, Duruş İledir

Bu yazıyı; sadece belli bir toplumu ya da belli mekanları, genelleme yaparak, dost veya düşman kabul etmenin bazı sakıncalarını ifade etmek için kaleme almayı düşündük.

1. Dostluk, sadece sözden ibaret bir durum değildir. Dostluk, bedel ve fedakarlık ister. Aksi halde her şey hayalden ve güzel sözden ibaret olur ki bu hem israf hem de yalandır. Her meselede olduğu gibi dostluk meselesinde de amel defterimizi ecirle doldurma gayreti içinde olmalıyız.

2. **İnsanların önünde ya da arkasında veya karşısında olmak değil yanında olmak esastır.** Yanında olduğumuzda; hatalarını düzeltir, doğrularına ise destek oluruz. Arkada olan, arkadan vurur; önünde olanın ise çoğu zaman karşıda durma ihtimali vardır. Bu yüzden aslolan yan yana olmaktır.

3. Abdülvahap Hocamızın ifadesi ile **“insanları sevmek için de dövmek için de onları kucaklamak yani onlara yakın olmak esastır.”**

4. Fakat yine de insanların durduğu yerden çok duruşunun önemli olduğunu hatırlatmak istiyoruz. Bir insan, yanımızda durup bizden görünebilir. Fakat söz, fiil ve eylemleri ya da eylemsizlik ve ihmalleri, düşmanlarımızın işine yarayabilir. Bu durumda böyle bir kimsenin bizim safımızda yer aldığını söylemek mümkün değildir.

5. Dostluğun ve düşmanlığın arası yoktur. Bir kimse ya dosttur ya da düşmandır. Aksi halde münafık olur. Yine bir kimse ya haktan yanadır ya da batıldan yana. **Hakkın yanında yer almayan kimse tarafsız değil batıldan yana olmuş olur.** Hak için çalışmayan kimse de dolaylı olarak batıla hizmet etmiş olur. Yine dost olmayan ve dostunun yanında yer almayan kimse, düşmandan yana olmuş olur.

6. Dostluk veya düşmanlık, bir kabile ya da bölgeye göre olmaz. Nice iyi insanlar içinde kötüler olabileceği gibi nice düşman içinde kalmış dost da olabilir. Bu yüzden genelleme yapmak yanıltıcı olabilir. İnsanları sınamak ve onlara birkaç kez fırsat vermek gerekir.

7. İnsanlarla dost olmanın da düşman olmanın da sebepleri ve usulü olmalıdır. Dostluğun gereğini ispat etmeyenler, gerçek dost olarak kabul edilemez. İnsanların gerçek şahsiyetleri, zor anlarda ya da gafil anlarda zuhur eder. Komşuluk ve akraba ilişkileri de böyledir. Birlikte iş yapmayan veya birlikte bir meselenin üstesinden gelmeyen kişilerin ilişkileri yapmacıktır. Bu durumda bir alanda duruşunu

bilmediğimiz kişilerle o alanda büyük işler yapmamak gerekiyor. Örneğin daha önce hiç paraya dayalı bir ilişki kurmadığımız birisiyle büyük ticari ilişkilere girilmez.

8. Dostlukta da düşmanlıkta da aşırı gitmemek, Efendimiz SAV'in emridir. Zira dost ile birgün düşman olma ihtimali vardır. Düşmanın da birgün dost olması mümkündür. Dosta tüm sırları vermek de düşmanla tüm bağları koparmak da yanlıştır.

9. Dostlarımızı niye kaybediyoruz ve düşmanlarımızla nasıl dost oluruz? Yani bu durumda şahsiyetimizi ayaklar altına almış olmaz mıyız? Veya sahip olduğumuz iyi şeyleri ne uğruna kaybedeceğiz? Tabi ki Allah rızası ve cennet için. Allah, bize cenneti verme karşılığında mallarımızı, canlarımızı ve sahip olduğumuz her şeyi istemektedir (bkz. Tevbe Suresi, 111. Ayeti kerime).

10. Özetle, veren de alan da Allah'tır. Dostumuzu veren de dostlukların hangi amaçla ve hangi kurala göre olacağını beyan eden de O'dur. Gerçek dost da O'dur. Gerçek dostluk ise mahşerde olacaktır. O yüzden kaybettiklerimize üzülmemek ve kazandıklarımızı hak ettiğimizi düşünmemek, kader inancının gereğidir.

11. Son olarak, kendimizden daha ahlaklı ve daha üstün kişileri dost seçmek önemlidir. İnsanı en iyi muhafaza eden ve en iyi geliştiren şey, iyi dostlardır. Yanımızda kendimizden daha akıllı ve yetenekli dost istememek, gururdur ve sonu hüsrandır. Bu yüzden ecdat; ahmak dostun, düşmandan daha zararlı olduğunu, akıllı düşmanın ise akılsız dosttan daha hayırlı olduğunu ifade etmiştir. Zira düşmanın ne yapacağı bellidir. Ama ahmak ya da art niyetli dostun ne yapacağına dair tedbir almak mümkün değildir. Özellikle kamu görevi verdiğimiz kişilerin de üstün ve faziletli olması önemlidir. ***Sırf bize tabi olsunlar ve bizim kontrolümüzden çıkmasınlar diye şahsiyetsiz ya da vasıfsız kişileri yanımızda toplamak yanlıştır.*** Gerçek idareci; güçlü kişileri kontrol edebildir. Ve idarecilik de zaten etrafındakileri güçlerden ve değerlerden en iyi şekilde istifade edebilmektir.

Gayret Takdire, Takdir İse Tedbire Mani Değildir

1. Allah, tabiatıta olduğu gibi insan ahlakında ve toplumsal ilişkilerde de sebep-sonuç ilişkisi yaratmıştır. Fakat manevi olaylardaki nedensellik, maddi alemdeki gibi açık ve net değildir. Mesela ateş yakar, güneş ısıtır, su söndürür veya harareti giderir. İnanç ve ahlakta da sebep-sonuç ilişkisi açık gibidir. İyi niyetle iyi bir insan olmak isteyen Mevlâ imanlı ve ahlaklı olmayı nasip eder. Fakat tercihini kötüye kullananlar için durum farklıdır. Bu kimselere Mevlâ bazen merhamet edip kötülükten uzak tutarken bazen de bu kimselerin kötü tercihlerinin karşılıklarını görmesini murat eder.
2. Fakat başkaları için yaptığımız şeyler ve özellikle sosyal olaylarda durum farklıdır. Biz, tebliğ ve mücadele ile mükellefiz. İnsanları terbiye etmeye ve kötülüklerine engel olmaya çalışırız.
3. Ama sonucun ne olduğunu bilemeyiz ve hatta bazen de bizim yaptıklarımız, sonucu değiştirmez. Zira herkesin tercihi, kendi manevi sonunu belirler. Zira her şey yine olacağına varır. Yani insanlar, cennetlik ise cennetliklerdir. Eğer cehennemde olmaları takdir edilmişse, bizim tebliğimizin bir faydası yoktur.
4. Yani cennetlik ve cehennemlik olmak, insanların kendi irade ve isteklerine göredir. Tabi ki buradaki istekten kasıt, içten ve gereği yapılan iradedir. Yoksa herkes zengin olmak ister ama aslolan bunun gereğini yapmaktır. Aksi halde kimse, zenginliği reddetmez.
5. Peki o zaman biz niye mücadele edip tebliğ ve terbiye ile uğraşyoruz? Tabi ki kendimizi kurtarmak için. Rızık meselesi de böyledir. Aslında bizim rızığımız takdir edilmiştir ama biz bunu bilmediğimiz için mücadele eder dururuz. Fakat yine eninde sonunda bize takdir edilen rızka nail oluruz. İnsanların hidayetleri de böyledir. Hidayeti verecek olan Allah'tır. Bizim mücadelemiz ise sadece bir vesiledir ve bizim görevimizdir. Biz tebliğ yaparak kendimizi kurtarıyoruz. Tebliğ görevini ifa etmememiz ise başkaları için asla bir mazeret olmaz.
6. Şu halde başta çocuklarımız olmak üzere diğer insanların hidayetleri ve ahlakları için fazla kaygılanmaya gerek yoktur. Bize düşen üzerimize düşeni yaparak gerisini Mevlâ'ya havale etmektir. Çocuklarımızın iyi insanlar olması takdir ise, biz aksini de istesek eninde sonunda onlar iyi insanlar olacaktır. Onlar bize sadece emanettir. Bizim onları ihmal etmemiz ya da ölüp gitmemiz, onların rızıklarına ve hayatlarına mani değildir.

7. Şu halde insanların tercihini belirleyen ana sebepler, asla diğer olaylar ve bahaneler değildir. Herkesin tercihini belirleyen şey, fitratı ve ana eğilimleridir.

8. Başarı ve siyasi mücadelede de durum aynıdır. Bize düşen gayrettir. Rızkın nereden ne zaman ve ne kadar geleceğini bilemeyiz. Bilmemiz de gerekmez. Biz, tüm kapasitemizi kullanarak tüm imkanlarımızla mücadele ederiz. Siyasi mücadele de böyledir. Başarı ve mağlubiyet Allah'tandır. Zira insanların ahlakları ve inançları hariç her şey takdir ileldir. Yani anne babamızı, çocuklarımızı, makamımız ve rızkımızı, başımıza gelecek iyi ve kötü şeyleri biz seçemeyiz. Başarı ve devlet de böyledir. Mevla makamı dilediğine nasip eder. Zafer de böyledir. Mağlubiyet de yine takdir ileldir.

Özetle; elimizden geleni sonuna kadar Allah rızası için yaptıktan sonra; sonuca üzölmek ya da sonuç ile övönmek anlamsız ve gereksizdir.

Doğru bildiğimizi yaptıktan sonra geriye dönüp te “ah keşke şöyle yapsaydım” demek de sadece gaflettir ve zaman kaybıdır. Geçmiş, sadece hatalardan ders almak için bir tecrübedir.

Haçlı Seferleri Nasıl Başarılı Oldu?

1. 1096-1099 yılları arasında devam eden ilk haçlı seferi ile Kudüs kaybedilmiş ve İslam dünyasında üç haçlı kontluğu kurulmuştur. Bunlar; Urfa (1098), Antakya (1098) ve Kudüs (1099) haçlı kontluklarıdır. 1104 yılında ise Trablus haçlı kontluğu kurulmuştur.
2. Haçlıların bu kadar başarılı olmasının birkaç ana nedenini zikredebiliriz:
  - Siyasi bölünmüşlük: Maalesef birinci haçlı seferi başladığında ve Kudüs düştüğünde, iki Selçuklu sultanı (I. Mahmut ve Berkyaruk) taht kavgası ile meşguldüler.
  - Halifenin güçsüz oluşu: Yine ilk haçlı seferi başladığında, Bağdat'ta bulunan Abbâsî halifeleri, Selçuklu topraklarını bölmek ve siyasi otoritesini geri kazanmakla uğraşıyorlardı.
  - Mezhep kavgaları: Hz. Ali RA döneminde başlayan ayrılıklar sonrasında savaşa dönüşmüş ve firkaların sayısı çoğalmıştır. Bu ilk üç madde; askeri ve siyasi gücün zayıflamasına neden olmuştur.
  - İhanet: İslam dini altında görünen bazı mezhep ve firkaların Bizans ve haçlılar ile işbirliği ve içerde İslam birliğine karşı yürüttüğü mücadele de haçlıların kısa zamanda yerleşmesine ve güçlenmesine neden olmuştur.
  - Yukardaki haçlı kontlukları, Bizans ile mezhep ve siyasi çatışmaları da göz önüne alındığında, kaynağından yani Avrupa'dan çok uzak şartlarda varlığını, yerli işbirlikçiler sayesinde sürdürmüştür. Buna örnek olarak Şam'daki Râfîzî beylik ve Mısır'daki Fâtımî sultanlığı örnek gösterilebilir. Bu iki oluşum, haçlılara, ticari imkan ve stratejik ortaklık sağlamıştır.
3. Haçlıların bölgeden sökülüp atılması için özellikle Selçuklular büyük mücadele vermişlerdir. Bu amaçla:
  - Nurettin Zengî örneğinde olduğu gibi önce İslam aleminde ahlakî ve manevî kalkınma faaliyetleri yürütülmüştür. Bunun için medreseler ve dergahlar kurulmuş; hem halk terbiye edilmiş hem de yeni, donanımlı ve inançlı askerler yetiştirilmiştir.
  - Yine Nizamiye medreseleri ile birlikte ehlisünnet mezhebi desteklenerek, aşırı uç mezheplerin gücü zayıflatılmıştır. Zira ehlisünnet, düzenci ve orta yolcudur.

Diğer aşırı mezhepler ise düzen tanımamış; hatta zaman zaman yabancı unsurlar ile de işbirliği yapmıştır.

- Siyasi birliğin sağlanması: Ehli sünnetin güçlenmesi ile diğer mezhepler arasındaki çatışmalar da giderilmiştir. Örneğin haçlı seferlerinde ehli sünnet olmayan Türkmen unsurlardan da haçlılara karşı mücadelede istifade edilmiştir.
- Ekonomik kalkınma: Karmaşanın ve savaşların önlenmesi ile halkın devlete güveni ve itaati artmış; ticaret faaliyetleri ile devletin siyasi, askeri ve ekonomik yapısı da güçlenmiştir.

4. Bütün bunlar planlı, sistemli ve azimli bir çalışmanın neticesinde yapılmıştır. Örneğin Nurettin Zengî, Kudüs'ü geri almak için 50 yıl süren bir plan yapmıştır. Buna göre:

- İlk olarak halkın devlete güvenini sağlamak için iç huzur ve düzen sağlanmış,
- Ekonomik kalkınma yapılmış,
- Eğitim hamlesi yapılmış ve halkın belli bir seviyeye gelmesi sağlanmış,
- Yine eğitim hamlesi ile yeni kadrolar ve askerler yetiştirilmiş,
- Ardından Urfa ve Antakya kontluklarına; sonra Şam'daki râfizî beyliğe ve son olarak da Mısır'daki Fâtımî devletine son verilmiştir. Bunun en sonunda Kudüs haçlı kontluğu yıkılarak Kudüs geri alınmıştır.

5. Bâtınlık ve Râfizîlik:

- Yahudiler, Hıristiyanlar, İslam dininden rahatsız olan bir kısım İranlılar ve yine İslam'dan rahatsız olan bir kısım Arapların ittifakı ile Hz. Ömer RA döneminden itibaren yayılmaya ve güçlenmeye başlamıştır.
- Yine devletten ve düzenden rahatsız olan çapulcu gruplar da bunlara katılmışlardır.
- Abbasiler döneminde ortaya çıkan otorite boşluğu da bunların güçlenmesine neden olmuştur.
- İlk olarak 940 yılından Bağdat yani Abbasi hilafetinin merkezi, Büveyhîler tarafından işgal edilmiştir. 1055 yılına kadar süren bu işgal sırasında İslam aleminde bir otorite boşluğu yaşanmıştır diyebiliriz.
- 1055'de Tuğrul Bey, bu işgale son vererek halifeyi kurtarmış fakat 1058'de bu sefer de Fâtımî destekli bir isyan ile Bağdat tekrar işgal edilmiştir. Yine Tuğrul Bey (Allah kendisinden razı olsun), İslam dünyasının merkezi yönetimini bu işgalden kurtarmıştır.

- Özetle 1050'li yıllara gelindiğinde; sadece Hicaz, bazı Orta Asya bölgeleri ve Anadolu'da sadece ehli sünnet hakimiyeti vardır diyebiliriz. Irak, Suriye, Mısır ve Yemen ise Râfîzî, Fâtımî, İsmâîli ve bazı Şîî grupların hakimiyeti altında idi.
- Tuğrul Bey, bunu önlemek için 1055 ve 1058 yılında Irak'a; 1059 sonrasında ise Suriye üzerine sefer düzenlemiştir.
- Yine Sultan Alparslan 1064 yılında Irak'ı kontrol altına almış, 1070'li yıllarda Suriye ve Mısır üzerine sefer düzenlemiştir. Zira bu yıllarda Mısır'da İsmâîli inanca sahip Fâtımîler hüküm sürmekteydi. Ehli sünnet düşmanı olan bu devlet daha sonra haçlıların en büyük müttefiki olacaktı.
- Daha sonra 1091-1092 yılında Sultan Melikşah tarafından Yemen, 1171 yılında Fâtımî devleti ise Nurettin Zengî'nin komutanları olan Selahattin Eyyûbi ve Amcası Şirkuh tarafından fethedilmiştir.
- Bâtınî-İsmâîli eşkıyalar (daha sonra liderleri Meşhur Hasan Sabbah ve merkezleri Alamut (el-Mevt yani ölüm) kalesi olacaktır), İslam önderlerine karşı suikastlar düzenlemiştir. Bunların en meşhuru 1092 yılında Vezir Nizâmülmülk ve 1134 yılında Abbâsî halifesi Müsterşit suikastıdır.
- Selçukluların uzun süren mücadelesine rağmen bu sapkın unsurlar, Hülagü Han tarafından mağlup edilmiştir (1258).
- Cengiz Han'ın kışkırtılarak İslam alemine saldırması ve Sultan Melikşah suikastı ise yine tarihçilerin bu gruplar tarafından yapıp yapılmadığı hususunda ihtilafli olduğu mevzulardandır.

Özetle günümüzde de dünyada bunca zulmün yaygın olmasının sebebi, bizim yaşadığımız zayıflık ve bölünmüşlüktür.

Bu bölünmüşlüğü kaldırıp yeniden gücü sağlamak adına tüm karşı görüşleri bir araya getirme imkanı ise tarihte olduğu gibi bugün de yine itidalli ve insaflı olan ehli sünnette bulunmaktadır (Burada aşırı, selefi, hâricî ya da bâtinî tutumlu olup ehli sünnet iddiasında olanları değil gelenekteki ehli sünneti kastediyoruz).

Düşmanlarımız Ne Zaman Mağlup Olacaklar?

Hepimiz; yeryüzünden zulmün kalkması, yeryüzüne adaletin ve hakkın hakim olması için dua ediyoruz.

Hepimiz; tüm dünyada yaşanan savaş, açlık ve hastalık gibi diğer olaylara üzülmüyoruz.

Hepimiz; bütün bunlara sebep olanların helak olması için beddua ediyoruz.

Fakat zulüm artarak devam ediyor.

Ve dahası biz, hala neyi, niçin ve nasıl yapacağımıza karar vermiş değiliz.

1. Öncelikle şunu ifade etmek gerekiyor ki; zulmün ortadan kalkmasının ilk şartı, zulme karşı duranların kendi vazifelerini harfiyen yerine getirerek zulmü kaldıracak güce erişmeleridir. Yani dünya hayatının bir takım gerekleri vardır. Bu yükleri yerine getirme gücü kimde ise yetki ve sorumluluk da ona verilmektedir. Bu yüzden şayet Müslümanlar, dünyayı idare edecek gerekli inanç ve donanıma sahip değillerse; bu yükün kendilerine yüklenmesi Müslümanlara da görevlere de zulümdür. Şu halde bize düşen ilk şey, sağlam bir inanç ile dünyayı tanıyıp buradaki sorumlulukları ifa edecek şartları taşıyacak donanıma sahip olmak için gayret etmektir. Örneğin Hz. Musa AS, Firavun'a karşı duracak gücü kendinden hissettiği zaman İsrailoğullarını da arkasına alarak yeryüzünde adaleti ve hakkı tesis etmeye talip olmuş; Mevlâ Teâlâ da bu görevi onlara vermiştir.

2. Fakat İsrailoğulları, kendilerine verilen bu görevi hakkı ile ifa edemeyerek tembellik ve gevşeklik göstermişler; bu yüzden de zulüm, en az kırk yıl daha hüküm sürmeye devam etmiştir. **Demek ki mühim olan görevi elde etmek değil; o görevi ifa etmeye ehliyetli olmaktır.** Aksi halde makam bizde de olsa durum değişmeyecek; zulüm yine devam edecektir. ***Bu yüzden zulme hizmet etmekle, adaleti tesis etmek için çalışmamak aynı şeydir.*** Bir başka ifade ile adalet için çalışmamak, dolaylı olarak zulme destek olmak ve zulme hizmet etmektir. ***Demek ki zalimlerin mağlup olmasının ilk yolu; zulme karşı duranların zulmü önleyecek ve dünyayı adalet ile idare edecek inanç, şahsiyet ve niteliğe sahip olmaları; dahası böyle bir göreve talip olup bu görev için çalışmaya razı olmalarıdır.***

3. **Düşmanlarımızın ve zalimlerin mağlup olmalarının bir başka gerekçesi de; yeryüzünde hakkı temsil eden veya adaleti savunan insanların, nefes alamayacak hale gelmeleridir.** Nuh AS'ın kavmi, 900 sene boyunca zulme ve isyana

devam etmişler; ta ki Peygamber AS ve inananları, tebliğ vazifelerini yapma ve dinlerini yaşama haklarını kaybetme noktasına gelince Mevlâ, müdahale etmiştir. Demek ki adil ve hak ehli insanlar, belli bir kudrete gelmediği ve yeryüzünde adalet ve hak ehli bir grup insan bile nefes aldığı sürece; Mevlâ, zalimi ve isyankarı helak/mağlup etmemektedir. Zira yeryüzünde bir avuç bile hak ehli olursa; zamanla bunlar yayılabilecektir. Ama bu hak ehlinin vazife yapması engellenirse; tabiri caiz ise oyun kilitleneceğinden, Mevlâ oyuncuları değiştirmektedir.

4. Aksi halde zalim ve kafir helak olmaz. Zira Nuh AS, 900 sene tebliğ yapmıştır. Yani bir başka ifade ile insanlar, 900 sene boyunca zulmetmeye ve puta tapmaya devam etmiştir. Mevlâ da bunlara müsaade etmiştir. Ta ki zalimler, Allah'ın elçisini tehdit edinceye kadar. Zira bu tehdit, zulmün son noktasıdır. Zira bu tehdit; yeryüzünde hakkı ve adaleti savunacak tek bir kişinin bile kalmaması demektir.

5. Biz henüz 900 senedir zulme maruz kalmadığımızı ve hala adaleti ve hakkı savunabildiğimize göre; düşmanlarımızın mağlup olmasını istiyor isek, bunu yapacak ve adaleti tesis edecek şahsiyete ve kudrete sahip olmalıyız. **Yani bir başka ifade ile mesele, zulmün ve batılın ortadan kalkması değil; zulüm ve batılla mücadele edeceklerin imtihan edilmesidir.** Zira mazlumlar da Allah'ın kuludur ve Allah zalim değildir. Mevlâ, bu mazlumların haklarını bir gün muhakkak zalimlerden soracaktır. Mesele, bizim bu imtihanda hangi tarafta olduğumuzdur.

6. Son olarak tekrar tekrar ifade etmek istiyoruz ki bize düşen; beddua ve üzüntü ile vakit geçirmek değil gayret etmektir. Nuh AS, 900 sene boyunca bir kez beddua etmiştir. O'nun duasının niçin kabul olduğu ve bizimkinin niçin olmadığı da buradan hareketle anlaşılmalıdır. Nuh Aleyhisselam;

- Allah'ın vadinin bir gün geleceğini bile bile,
- Duasının kabul olacağını da bilerek,
- Dahası bir gün zalimlerin muhakkak mağlup olacaklarına ve sonra ahirette cezalarını çekeceklerine de inanarak; gece gündüz, yorulmadan ve şikayet etmeden, hakkı savunmaya ve batılla mücadele etmeye devam etmiştir.

Zira Nuh AS'ın ilk vazifesi; düşmanları helak etmek ya da başka kuru kahramanlıklar değildir. O'nun vazifesi, hakkı tebliğ etmektir. Hakki hakim kılmak ve batılı zail etmek ise kudret ve adalet sahibi Mevlâ Teâlâ'ya aittir.

Nuh AS ise kendini kurtarmak ve insanlara nasıl kurtuluşa ulaşacaklarını göstermek için gayret göstermiştir.

Bilgi ve İmkâna Dair

1. Hayat devam ettiği sürece imkân vardır. Yani çıkmadık candan ümit kesilmez. Bu ifadenin birkaç anlamı vardır. İlki, hayat devam ettiği sürece gayretin vacip olduğudur. Bir diğer anlam ise sağlık olduğu ve ömür devam ettiği sürece her meselenin hallolma ihtimali olduğudur. Geçmişe baktığımızda çözülmeyen denilen şeylerin nasıl da geçip gittiğini görebiliriz.

2. Aynı anlama gelen bir başka kelime de zamanın birçok şeye ilaç olduğudur. Fakat bu ifadeyi de yanlış anlamamak gerekir. Zira zamanın ilaç olması, üzerimize düşen şeyleri zamana terketmek etmek değildir. Şayet üzerimize düşeni yapmaz isek; sorumluluklarımızı ve meseleleri zamana bırakmak, sadece o meselelerin daha da karmaşık ve zor hale gelmesine yol açacaktır. Zaman, üzerimize düşeni yaptıktan sonra tevekkül ve sabrettiğimizde ilaçtır. Yani bir başka ifade ile zamanın ilaç olması, sağlığımız ve inancımızın muhafazasıdır aslında.

3. Meşru ve makul olmak şartıyla insanın bildiği ve aklettiği her şeyin olma ihtimali vardır. Zira kainat, imkân alemidir. Yani burada meşru ve makul olan her şeyin vuku bulma imkânı vardır. Fakat sadece her şeyin yeri, vakti ve şartları vardır.

4. Zira insanı halife yapan şey, bilgidir. Yani insan, bilgi ve düşünce ile tüm kainatı idare eder ve diğer varlıklara üstün olur.

5. Bu durumda aslında şartlar, herkes için eşittir. Zira siyaset de para da bilgi ile yapılır. Siyasetin en önemli unsudur güç ve paradır. Gücü ve parayı idare eden ise bilgi yani akıldır. ***Yani en büyük güç; akıl ve bilgidir.***

6. Bilginin iki yönü vardır. Birincisi bilme ve öğrenme yönüdür. Bu anlamda bilgi, çalışmakla ve gayretle elde edilir. İkinci yön ise bilginin kullanılma yönü ve gayesidir. İnsan; bir şeyi, kötü ya da iyi yönde kullanabilme yetkisine sahiptir. Bu yüzden bilgiyi, doğru yöntemle ve doğru amaç için kullanmak icap eder. Yani sadece doğru bilgi sahibi olmak yeterli değildir. Bunu kimin, nerede, ne zaman, nasıl ve ne için kullandığı da önemlidir.

7. Kâinatta hiçbir şeyde boşluğa ve ihmale mahal yoktur. Yani bizim ihmal ettiğimiz her şeyi, bir başkasının idare veya kullanması zorunludur diyebiliriz. Zira kainatta bazı işlerin yürümesi gerekir. Ayrıca her insan, insan olması hasebiyle Allah'ın halifesidir ve iyi olsun kötü olsun herkesin kâinatta tasarruf hakkı vardır. O yüzden bilgiyi biz elde etmezsek, başkaları eder. Biz iyi yönde kullanmazsak başkaları

başka yönde kullanır. Şu halde yetkisi ve imkânı olan herkesin, ihmal ettiği şeylerden de hesaba çekileceklerini unutmamak gerekiyor.

8. Fakat herkesin sorumluluğu bir olmaz. Zira insanlar, farklı farklı ve çeşit çeşittir. Bu yüzden bir insanın sorumlu olduğu şeyden diğer insanları da sorumlu tutamayız. Yetkisi sahibi yetkisinden sorumludur. ***Bilgi sahibi ise bilgisinden. Her insan, bulunduğu konumu muhafaza etmek ve bulunduğu konunun hakkını vermekle sorumludur.***

9. İmkânın derecesini yani bilgi ve gücümüzün miktarını denemeden bilemeyiz. Bu yüzden daima gayret etmek; plan yapmak, çalışmak ve yaptığımız işlerin sonucunu takip etmek, denetlemek ve ölçmek yani hesaplamak gerekiyor. Elinden gelenin miktarını bilmemek de bir imtihandır. Yani karar vermek ve plan yapmak da imtihana tabidir. Hatta yaptığı işin peşine düşmek yani takip etmek de bir çeşit imtihandır.

Özetle eylem, imkândır. İmkân ise bilgidir. Bütün bu süreci kabul edip kararlar yürütmeye ise inanç diyoruz.

İyilik, Gayret İster; Gayret Olmazsa Kötülük Hakim Olur ya da İş Bilenin, Yol Yürüyenin, Kılıç da Kuşananındır

1. Kötülük kelimesi, Kuranı Kerim’de “seyyie” yani kötü olarak kullanılmıştır ki bu durumda kötünün fail yani etkin olduğunu söyleyebiliriz. İyilik ise mastar (birr) olarak kullanılmıştır. Yani ahlaki, hukuki, siyasi ve iktisadi anlamda iyilik, insanın gayreti olmadan kendi başına meydana gelmez.¹³
2. Bu yüzden insan için sadece kendi gayreti ve yaptıkları vardır buyurulmuştur.¹⁴ Tabi ki ilahi rahmet ve lütuf ile olan işler de vardır. Fakat burada biz kendi sorumluluklarımızdan bahsediyoruz.
3. Zira kötünün, nefis ve şeytan olmak üzere iki müdavimi ve destekçisi vardır. “Su (dost) uyur, düşman uyumaz” atasözü; düşmanın her an saldırabileceği anlamına gelmekte ve bize tetikte olmamızı nasihat etmektedir. Nefsimiz ve şeytan ise en büyük düşmanımızdır.
4. Zaten şeytan, insana her an, her şekilde ve her yönden saldıracağını itiraf etmiştir.¹⁵
5. Ayrıca “takva” kelimesi de “uyanık” ve “tetikte” olmak anlamına gelmektedir. Zira takva kelimesi sözlük olarak “sakınmak”, “korkmak” ve “kendini kollamak” anlamındadır.
6. Örnek olarak tarlayı işlemezsek, zararlı otlar biter. Ürün almak için ise gayret gerekiyor. Aynı şekilde nehirde akan suyun israf olması için gayrete gerek yoktur. İhmal ettiğimizde zaten su boşa akıp gider. Ama bu sudan istifade etmek için gayret lazımdır.
7. Çevrenin kötü olması, biz istemesek de bizi etkiler. Ama iyi çevreden istifade etmek için gayret gerekir. Kötülükten korunmak için de gayret etmek lazımdır. Aynı şekilde iyi bir hocadan istifade etmek de öğrencinin çalışmasına bağlıdır. Aksi halde çok iyi bir hocanın ya da çok iyi bir eğitim sisteminin tembel ve miskine faydası yoktur.
8. Bu durumda bize düşen, kendi sorumluluğumuzu yerine getirmektir. Kötülük ya da kötülük araçlarının artması, bizim için olumsuz etkilere sahip olsa da yine de bizim ihmal ve kusurumuza bahane değildir.

¹³ Bkz. Fussilet, 34

¹⁴ Bkz. Necm, 39.

¹⁵ Bkz. İsrâ, 64.

9. Her dönenin kendine göre zorlukları olduğu gibi kolaylıkları da vardır. Zira Allah, adildir. Derde göre deva, deva imkanına göre dert verir. Sağlık sektörünün gelişmesi ile birlikte yeni hastalıkların da keşfedilmesi, buna örnek olarak verilebilir.

10. Batıl zail olur ama bunun için hakkın gelmesi gerekir. Hak ise insanların gayretleri iledir. Zira ilahi yardım ve hidayet de kulun niyet, iman ve salih ameli ile tecelli eder. Batılın köpük ya da kir olduğunu, hakkın ise su olduğunu; ancak kirin akıp gitmesi için suyun akması gerektiğini daha önce ifade etmiştik. “Harekette bereket vardır”, “akan su, pislik tutmaz” ve “işleyen demir pas tutmaz” gibi bütün atasözlerimiz de hayatın aslında bir akış ve hareket olduğuna işaret ediyor.

11. Burada şunu da hatırlatmak istiyoruz: Taarruz eden kazanır. Savunmada olan ise eninde sonunda mağlup veya teslim olur. Taarruz için ise amaç, yöntem ve gayret şarttır. Aslında cihadın en temel anlamı da çalışmak ve modern tabir ile “girişim”de bulunmaktır.

12. Yani bir başka açıdan bakmak gerekir ise; dünyada söz sahibi olmak için kalabalık olmaya gerek yoktur. Bir amaç etrafında birleşen, birbirini destekleyen ve aktif olan gruplar, her alanda söz sahibi olurlar. Devletlerin yönetim şekillerine bakıldığında, yönetenlerin yönetilenlerden çok ama çok az olduğunu görürüz. Tabi ki devlet bir gelenek ve ortak akıldır. Ama bu geleneği ve ortak aklı elinde tutanlar, aktif ve birlik olanlardır.

13. İnsanı halife yapan temel vasıf bilgidir. Bilgi ise çalışmakla olur (*el-İlmü bi't-taaallüm*).

Özetle iş bilen, yol yürüyen, kılıç da kuşananındır.

Karşılık Beklemek

1. Öncelikle bilmek gerekiyor ki insan, dünyaya dair yaptığı birçok şeyin karşılığını görmek istemektedir. Siyaset ve ticaret gibi günlük faaliyetlerde, bu beklentilere bir an önce ulaşmayı beklemek tabii hakkımızdır ve insan olmanın özelliklerindedir. Fakat yine de bütün bu nimetlerin, Mevlâ'nın bir ihsanı olduğunu unutmamak gerekiyor.

2. Bazı şeylerin ise karşılığını bekleyemeyiz. Örneğin ibadetleri, bazı emirleri ve iyilikleri; Allah'ın emri olduğu için yerine getiririz. Bunlar, kul ile Mevlâ arasında olan işlerdir.

3. **Çocuklar, karşılık beklenerek büyütülmez ve terbiye edilmez.** Yani evlat yetiştirmekteki asıl gaye; bize maddi fayda vermeleri; örneğin yaşlandığımızda bizleri bakmaları olmamalıdır. Evlatlarımız, bunları yaparlarsa kendileri ecir almış olurlar. Ama evlat yetiştirmekteki temel gaye, onların hayırlı birer insan olarak kıyamete kadar neslimizden hayırlı kimselerin gelmesini temin etmektir.

4. Buna rağmen çocuk yetiştirmenin karşılığını, ta ilk başta alırız. Zira evlenip de çocuk sahibi olamayanların yaşadıkları zorlukları görüyoruz. Şu halde evlat sahibi olmak hem güzeldir hem de bizi bazı sıkıntılardan kurtarmaktadır. İkinci olarak onların sağlıklı olmaları da aslında bir karşılık ve nimettir. Zira hasta olduklarında üzülür ve zorluk çekeriz. Ayrıca onları severiz. Onlar bize huzur verir. Ve son olarak evlatlarımız var diye gurur duyarız. Demek ki biz karşılık beklesek de zaten Mevlâ, daha ilk başta çocuk yetiştirmenin bereketini ihsan etmektedir.

5. Asıl karşılığı ise ahirette alacağız. Dünyada ise bu nimetlerin yanında, ailemizin geçimini temin edip onların sıkıntıları ile uğraştığımız sürece Allah da bizim zorluklarımızı çözecektir. Onları affetmek ve onlardan gelen sıkıntılara sabretmek de birçok günahımıza kefarettir.

6. Öğrenci de evlat gibi karşılıksız olarak yetiştirilir. Öğrenci yetiştirmenin dünyevi karşılığı da hoca olmanın tadını sürmektir. **Dünya nimeti de zaten az ve geçicidir. Şu halde dünyada azıcık huzur ve sağlığımız var ise, dünya nimetine nail olmuşuz demektir.** Öğrenci yetiştirmenin asıl karşılığı ise, kıyamete kadar amel defterimizin kapanmayacak olmasıdır.

7. İnsanların sorunlarıyla ilgilenmek de böyledir. Onlardan karşılık beklemeyiz. Ama onlara yararlı olduğumuz için huzur buluruz. **Bütün bu iyiliklerin dünyadaki**

asıl karşılığı ise; bu yaptıklarımıza karşılık Mevlâ'nın da bizi belalardan koruması, affetmesi, derecemizi arttırması ve sıkıntılarımızı gidermesidir.

8. Dostluk ve diğer ilişkiler de böyledir. Onlarla dost oluruz. İyi kötü bir şeyler yaşarız. Alırız, veririz. İyi ve kötü şeylerimizi paylaşıyoruz. Bu yüzden bir gün eğer bu insanlar ile yollarımız ayrılır ise, onlara verdiğimiz güzel şeylere veya onların yüzünden kaybettiklerimize üzülmemeliyiz. Belki de o güzellikler bize, onların hürmetine verilmiş olabilir. Yani bir başka ifade ile insanlara verdiğimiz sürece Allah da bize verir. Zira kimse kendi nasibinden fazlasını yiyemez ve kendi kaderinde olandan fazlasını yaşayamaz. Ayrıca insanlarla yaşadığımız kötü şeyleri, güzel şeylerin hatırına unutmamızdır.

9. **Diğer bir ifadeyle, geçmişini dava etmemeli; geçmişte yaşadığımız şeyleri yaşadıklarımıza saymalıyız.** Bu durumda geçmişe üzülme de anlamsız, faydasız ve yersizdir. Dünya geçicidir. Dostluğu da düşmanlığı da, sevgisi nefreti de, huzuru sıkıntısı da. Geçmeyen tek şey, huzur ve bir de ahiret için yapılan güzel şeylerdir.

10. Geçmişe dair bir başka eksik şey ise, insanların çocuk olmayı özlemesi veya geçmişte olan güzel işleri yad etmesidir. İnsanın vefalı olması, üzülmesi ve bir takım şeyleri özlemesi normaldir. Fakat bunu aşırı takıntı haline ya da bugün keyfimizi kaçırarak veya bizi meşgul edecek duruma getirmek yanlıştır. Çocukluk güzeldir. Sevgi ve güvenli bir ortamdır. Fakat bunlar da yaşanıp geçmiştir. **Aslında bebeklik ve çocukluk, insan için bir avans veya ön ödemedir diyebiliriz.** Burada güzel şeyler görürüz ve yaşarız. Merhameti, güveni ve masumluğu görürüz./öğreniriz. Fakat bu da geçer gider. Bize düşen, bu güzel ve masum şeylerin hatırına, güzel ve iyi işler yapmaktır.

11. **Özetle geçmişte yaşadığımız güzel işlerin karşılığı, güzel işler yapmaktır.** Anne baba ve diğer emeği olanlar ile helalleşmenin yolu da bizim anne baba olmamız ve birilerine emek vermemizdir. Hocalarımızla helalleşmenin yolu ise öğrendiklerimizle amel etmek ve bunu başkalarına da aktarmaktır. Yoksa anne babamızdan aldıklarımızı da hocalarımızdan öğrendiklerimizi de geri vermekle borcumuzu ödeyemeyiz.

Kazanmak ve Kaybetmek Nedir?

İnsanoğlunun, “varoluş kaygısı” dediğimizi kendini güvende hissetme duygusundan sonra belki de en önemli arzusu; bir işe yaradığını hissetmesidir. Bir işe yarıyor olma kaygısı, biz müminler için daha hassas ve daha kritik bir ehemmiyeti haizdir. Zira ahiretimizi elde etmek ve Allah Teâlâ Celle Celâllühü'nün rızasını elde etmek için yegane sermayemiz olan ömrümüz ve dünya hayatımız, gözümüzün önünden geçip gitmektedir. Çok hızlı geçip giden bu hayatta elbette ki her insan, yapmış olduğu şeyin sonucunu görmek ister.

Yaptıklarımızın karşılığını görmek istememizde herhangi bir sorun yoktur. Zira ne yapıp yapmadığımız üzerinde tefekkür etmek ve yaptıklarımızda ne derece başarılı olduğumuzu gözden geçirmek; daha faydalı ve verimli işler yapmamız için gereklidir. Ayrıca hatalarımızı da bu sayede görüp düzeltme fırsatımız olabilir. Fakat burada önemli olan; her işte olduğu gibi burada da ifrat ve tefritten uzak durmaktır.

Ne yaptığını yada yaptıklarının faydalı olup olmadığını umursamamak tefrit; fakat sürekli yaptıklarını sorgulayarak kendini heder etmek ise ifratır. Şu halde bize düşen;

- Elimizden ne geldiğini bilmek,
- Ne yapacağımız konusunda önce kendimiz bir plan yapmak ve daha sonra ehil-güvenilir-iş bilen kimselerle istişare etmek,
- Bunun neticesinde bir karar vererek bu kararı sonuna kadar uygulamak,
- Yaptıklarımızda Allah Teala'nın rızasını gözetmek ve Allah tarafından koyulan kurallara riayet etmek,
- Ve elimizden gelenin yüzde yüzünü yapmaktır.

Bu şartlara uygun olarak hareket ettikten sonra bir müminin; yaptığı şeyin küçük yada büyük veya önemli yada önemsiz olduğunu; veyahut da yaptıklarının dünyada bir karşılığının bulup bulmayacağını sorması gereksiz ve yıpratıcı bir çabadan başka bir şey değildir. Şu halde;

1. Bize düşen gayrettir. Netice ve başarı ise Allah'tandır. **“Sana ancak tebliğ etmek düşer”**¹⁶, **“Onlar iman etmiyorlar diye kendini helak mı edeceksin?”**¹⁷ ayeti kerimeleri, Efendimiz Sallelâhu aleyhi ve sellem'in muhterem şahıslarında, bize yapılan bir ikaz ve ihtardır. **“Ben anlattım ama kimse anlamadı”** ya da **“Onca şey yaptık ama bir şey olmadı”** gibi ifadeler bir mümine asla yakışmaz.

¹⁶ Ra'd, 40.

¹⁷ Şuarâ, 3. Ayrıca bkz. Kehf, 6.

2.Kendini başarısız hissetmek yada insanlardan beklediği karşılığı bulamamak konusunda en güzel örnek, Hazreti Yunus Aleyhisselam'dır. On yıla yakın kavmine tebliğde bulunan Yunus Aleyhisselam, bir tek kişinin bile davetine karşılık vermemesine üzüлüp; şehri terketmek istemiştir. Fakat ilahi vahiy ve izin olmadan böyle bir harekete kalkıştığı için, yolda uğursuz adam diye denize atılmış; bir balık tarafından yutulmuştur. Fakat hatasını anlamış ve tevbe etmiş; kırk gün kadar balığın karnında kaldıktan sonra kurtulmuştur. Allah Teala, eğer hayırlı bir kul olmasa ve çok ibadet etmese; kıyamete kadar o balığın karnında kalacağını ifade buyurmuşlardır.¹⁸ Şu halde bizim kendimizi başarısız görme yada küsüp kenara çekilmek gibi tercihimiz yoktur ve olamaz da.

3.Bize düşen, ölüm gelip bizi buluncaya kadar gayret etmektir. Ecel ve rızık Allah'ın elindedir. Biz ne zaman öleceğimizi ve bize ne kadar rızık takdir edildiğini bilemeyiz. Bu yüzden de kıyamet koptuğunu bile görsek, elimizdeki fidanı toprağa dikmemiz emredilmiştir.¹⁹

4.Peygamberler tarihine bakıldığı zaman (Allah hepsinin şefaatine nail eylesin) çoğu peygamberin birkaç tane inananı olduğunu hatta bazı peygamberlerin hiç ümmeti olmadığını görmekteyiz. Oysa peygamberler, genelde kırklı (daha erken olanlar da vardır) yaşlarda peygamber olmuşlardır. Şu halde bir insan ortalama 40 yılda yetişmektedir. Peygamber olduktan sonra da onca emek, onca mücadele, onca kavga, onca eziyet. Ve sonuçta sadece birkaç kişiye hakikati anlatmak mümkün olmaktadır. Buda demek oluyor ki; bir tek insanın bile kurtuluşu; onca eziyete ve emeğe değerlidir. Bu yüzden Allah Resulü SAV; bir tek insanın bile hidayetinde vesile olmanın, dünyadaki tüm iyiliklerden ve dünyadaki her şeyden daha değerli olduğunu ifade buyurmuşlardır.²⁰

5.Peygamber Efendimiz SAV haricinde, tebliğinin karşılığını maddi karşılığını dünyada gören çok az peygamber vardır. Peygamber Efendimiz ve Hz. Davud Aleyhisselam, kendi sağlıklarında, kendilerine inanan insanların devlet olduklarını (devleti, somut bir hayat tarzı kurmak anlamında kullanıyoruz) görmüşlerdir. Fakat çoğu peygambere böyle dünyevi bir karşılık görmek nasip olmamıştır.

¹⁸ Saffât, 139vd.; Kalem, 48vd.

¹⁹ Buhârî, Edebü'l-müfred, 168.

²⁰ Buhârî, Ashâbu'n-Nebî, 9.; Müslim, Fedâilu'l-Ashâb, 34.; Ebû Davud, İlim, 366.

6.Hatta bazı peygamberler, dünyada davetlerinin karşılıklarını görememek bir yana dursun, kendi kavimleri tarafından cezalandırılmışlardır. Şuayb ve Yakup Aleyhisselam, kendi insanları hatta kendi aileleri tarafından bunamakla itham edilmişlerdir. Zekeriya Aleyhisselam, kendi kavmi tarafından testere ile kesilmiştir. Yusuf Aleyhisselam, kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. Oysa bu peygamberler, ne bir gün isyan etmişler ne de sitem etmişlerdir. Ne de davalarından vazgeçip bıkkınlık göstermişlerdir.

7.Peygamberler, bu mukaddes vazifelerini yaparken, tek başına olmanın ve kendi hanımları yada çocukları tarafından düşmanca muamele görmenin yanında başka sıkıntılara da maruz kalmışlardır. Eyüp Aleyhisselam, hastalık çekmiş; İbrahim Aleyhisselam, yaşadığı şehri terk etmiş, Musa Aleyhisselam annesinden ailesinden ayrılmış hatta Mısır'dan öldürülme korkusuyla uzaklaşarak günlerce aç kalmıştır. Peygamberler asla bu ilahi görev karşılığında bir şey istememişlerdir. Örnek olarak kıyamet günü Hz. Muhammed SAV'e verilen özel şefaathakkını verebiliriz. Allah Resulü SAV, her peygamberin, Allah Teala'dan bir dilek hakkı olduğunu ve bu dileğin kayıtsız şartsız kabul edildiğini ifade etmişlerdir. Hz. Adem AS, bu dilek hakkını günahından tevbe için; Davud ve Süleyman AS, mal ve mülk istemek için kullanmışlardır. Diğer peygamberler de kavimlerinin helak olmaları için bu dua haklarını kullanmışlardır. Oysa Efendimiz SAV, dünyada ne mal mülk ne de kavminin helak olması için dua buyurmuşlardır. Bu yüzden dünyada kullanmadığı bu hakkı, ahirette bizlere şefaatharak kullanacaktır.²¹ 900 sene gece gündüz, bir tek kere bile yorulup sitem etmeden insanlara hakikati anlatmaya çalışan Nuh Aleyhisselam bile; kavminin helak olmasını istediği için; kıyamet günü Allah Teala'dan bir şey daha istemekten haya etmektedir.

8.Peygamberler, çok zorda kalmadıkları sürece, kavimlerinin helak olmasını istememişlerdir. Zira kavmin helak olması demek, bir peygamberin (Aleyhisselam) devletini ve ordusunu kaybetmesi ya da görevinin sona ermesi demektir. Bir rivayete göre Nuh Aleyhisselam'ın bir seferinde kavmini Allah'a şikayet ettiğini; bunun üzerine Allah Teala'nın da Nuh Aleyhisselam'a; insanların kendi kulu olduğunu, isterse onları helak edebileceğini ama bir peygamberden beklenenin sadece tebliğ olduğunu ifade ve ikaz ettiği

---

²¹ Buhari, 340, 4712; Müslim,194.

anlatılmaktadır. Bu olaydan sonra Nuh Aleyhisselam bir daha asla kavminden şikayetçi olmamıştır.

Özetle; bize düşen önce doğruyu bilmek sonra da doğru bildiklerimiz konusunda tek başımıza bile kalsak gayret etmektir. Mühim olan, elimizden ne geldiğinden çok elimizden gelen bütün gayreti göstermektir. Cenabı Mevla, bize verdiği imkanlar nispetince bizi hesaba çekecektir. Elinden sadece dua etmek gelen bir kimsenin vazifesi dua etmektir. Fakat kendisine dünyayı kurtarma görevi verilen kimse, dünyayı kurtarıp kurtarmadığından hesaba çekilecektir.

Fakat kendimizi kandırmanın da bir anlamı yoktur. Elimizde imkan varken; elimden bir şey gelmiyor diye bahane üretmek, kendimizi kandırmaktır. Zira Allah Teala'yı kandırmamız haşa mümkün değildir.

Ayağa kalkıp bir gayret etmeden, elimizden neyin gelip gelemediğini nereden bilebiliriz ki! Sol elle yemek yerken Efendimiz SAV'in tüm ikazlarına karşın sağ elle yemek yemeyen kişiye; kendini düzeltmek ve Allah Resülü SAV'in emrine uymak için hiçbir gayret göstermediği için Allah Resülü SAV tarafından beddua edilmiştir. Yani Allah Resülü SAV, sol elle yediği için değil sağ elle yemek yemeye gayret etmediği için bu adama beddua etmiştir.

Kadro ve Süreç veya Toplum, Devlet, İmparatorluk ve Medeniyet

İslam, siyasi bir hareket midir?

Efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem bir devlet kurmuş mudur?

İmparatorluk veya diğer yönetim şekilleri İslam'a ne kadar uygundur?

Son olarak siyasi veya askeri yenilgiler, İslam'ın zayıflamasının ana nedenleri midir?

Öncelikle İslam dininin yeniden dünyaya hakim olma sürecini özetlemek istiyoruz:

1. Birinci aşama, inanç aşamasıdır. Efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem tarafından Mekke'de, mevcut sistem her yönüyle reddilerek hak, adalet ve tevhide dayalı bir inancın varlığı ortaya konmuştur. Bu aşama, zihinlerin inşası aşamasıdır. İlk kademesi on iç yıl sürmüştür. En zor ve çetin dönem bu dönemdir diyebiliriz. **Efendimiz, kurucu kadrolarının çoğunu burada yetiştirmiştir.** Daha sonraki süreci yürüten kadroların neredeyse hepsi bu dönemde Efendimiz'in yanında olanlardır.
2. İkinci aşama, toplum inşası aşamasıdır. Bu kurucu kadro, yanına yeni insanları da alarak Medine'de bir toplum inşa edilmiştir. Bu toplum birkaç ana değer üzerine inşa edilmiştir: **İnanç, ticaret ve bazı hukuk kuralları.** Bu dönemde kurumsallaşma yoktur fakat modern iddialarda olduğu gibi İslam toplumu asla ilkel ve başıboş değildir. Zira kurumsallaşma olmasa bile hukuk, inanç, değer ve bazı anlaşmalar mevcuttur.
3. Üçüncü aşama, devletleşme aşamasıdır. Peygamber Efendimiz, bir toplum inşa etmiş ve buna komşu toplumları da dahil etmiştir fakat ancak İkinci Halife olan Hazreti Ömer, bu toplumları siyasi bir organizasyona dönüştürmeyi yani devlet kurmayı başarmıştır. Devlet, kurumlarla olur. Hazreti Ömer döneminde bürokrasi, ordu ve maliye kurulmuştur. Bu devleti inşa eden ve yöneten elit kadronun çoğu Mekke'de; diğer kısmı ise Medine'de bizzat Efendimiz tarafından yetiştirilmiştir. **Buradan anlıyoruz ki başarı için kadro ze süreç gerekmektedir.**
4. Dördüncü aşama; imparatorluk aşamasıdır: İslam devletini imparatorluğa dönüştüren ise Hazreti Muaviye'dir. Böylece Müslümanlar İstanbul'u kuşatacak, bölge ticaret yollarını kontrol edecek ve dünya yönetiminde söz söyleyecek hale gelmiştir. Hazreti Muaviye, Efendimiz'in kayınbiraderi ve akrabasıdır. Geç Müslüman olmuş ama Efendimiz'in eğitimde bir müddet de olsa bulunmuştur. Buradan

anladığımızıza göre imparatorluğu kuran sahabe yani ilk nesil değil ikinci nesil yani tâbiûn neslidir.

5. Beşinci aşama: İlk iki aşama kuruluş, sonraki iki aşama ise kurumsallaşma aşamasıdır. Ama tamamıyı olan ve kalıcı olmayı sağlayan aşama ise son aşama yani medeniyet aşamasıdır. Medeniyet ise dünyadaki tüm teknik, ilmi, siyasi ve kültürel birikimleri kendi inancına göre yeniden inşa etmektir. Bu ise Abbasiler zamanında olmuştur. ***Demek ki biz de bir hareket başlatsak ancak üçüncü nesil sonunda başarıya ulaşacaktır. Ama şimdi başlatmaz isek veya başlatsak da bir kadro yetiştirmez isek asla başarı elde edilemeyecektir.***

6. Sonraki aşamalar ise yeniden inşa aşamalarıdır. Yeniden inşa ya gerilemeden sonra yeniden yükselerek ya da mevcut ihtiyaçları da göz önüne alarak yapılan bir ıslah hareketi şeklinde olur. ***Siyasi, sosyal, ekonomik, askeri ve daha doğru ifade ile hayatın her alanındaki ihtiyaçları dikkate almayan bir medeniyet, hakimiyetini kaybeder.*** Tabi ki hiçbir medeniyet, hayatın bütün alanındaki ihtiyaçlara sürekli olarak cevap verme imkanına sahip değildir. Bu alanlardan kaç tanesi veya hangilerine cevap verilememesi durumunda gerilemenin olacağı ise o dönemin şartları ile ve bu alanların kritik oluşu ile alakalıdır. Bu durumda hayatın temel ve kritik alanlarındaki ihtiyaçlara cevap veren medeniyetlerin hakim olduğunu söylemek doğru bir ifade olacaktır. Bu ihtiyaca cevap verecek olan ise yetişmiş kişi ve kurumlardır.

Bu aşamaların hepsi her zaman aynı şekilde gerçekleşemeyebilir. Zira bir şeyin ilk kuruluşu daima zordur. Fakat bir medeniyetin zaafa uğraması ve bu zaafın uzun müddet mesela üç nesilden uzun sürmesi durumunda; sürecin sıfırdan başlaması gerekebilir. Yani İslam bir defa yeryüzüne hakim oldu diye artık her şeyi kaldığı yerden yürütebiliriz diyemeyiz. Zira her neslin yeniden ve sıfırdan inşa edilmesi gerekir. Ayrıca gelenek süreçle oluşur. Ve daha önemlisi geleneğin uzun süre inkıtaa uğraması veya olağanüstü bazı olayların yaşanması durumunda toplumu sıfırdan inşası süreci zorunlu olabilir.

Burada son olarak medeniyetin zaafa uğraması veya gerileme kavramına değinmek istiyoruz: Bir medeniyet savaşla ya da siyasi yenilgi ile ortadan kalkmaz veya zaafa uğramaz. ***Toplumun asıl zaafı, inanç zaafıdır. İnanç ise bilgi ve gelenek ile olur. Bilgi, esastır. Gelenek ise bu bilgiyi güncelleyen ve pratiğe döken şeydir.*** Bu yüzden son asırlarda “din, dil ve tarih” vurgusu yapılmaktadır.

Milli Görüş Nedir?

Milli Görüş nedir?

1. Milli Görüş, bir din ya da mezhep, tarikat yahut cemaat değildir. Meşru dairede siyasi bir harekettir/tutumdur.
2. Milli kelimesi; halkın içinden geldiği, devletine ve milletine hatta tüm insanlığa hizmet etmeyi hedeflediği ve tarihi/manevi bağlarına bağlı olduğunu göstermek içindir.
3. Milli Görüş, temel esaslarını gelenekten almış ve modern tecrübeleri de bu gelenekle harmanlamış bir harekettir. Bu anlamda; hizipçi milliyetçi, ayrımcı, yerel, parçacı ve ideolojik değildir.

Milli Görüş'ün temel ayırt edici esasları nelerdir?

1. Partici veya cemaatçi değildir. Kapsayıcı ve kuşatıcıdır.
2. **Yerel ve parçası değildir. Tüm insanlığa her alanda hizmet etmek için çalışır. Bu yönüyle dünyada örnek gösterilebilecek bir harekettir.**
3. Tüm insanlığa saadeti ve adaleti getirmek için gece gündüz çalışır. Zalim ve fitne ile mücadele etmek için kurumlar kurmuş insan yetiştirmiştir. Milli Görüş bağlıları; aktif, çalışkan ve cömerttir. Korkak, cimri ve tembel değildir.
4. Milli Görüş'ün amacı "cihangirlik" yani "illa biz yönetelim" davası değildir. Temel gaye, huzur ve adaleti tesis etmektir.

Biz niçin buradayız?

1. Burada yetiştik ve burada büyüdük. Vefa gereği davayı ve dava arkadaşlarımızı terketmeyiz. Arkadaşlarını terkeden, dini ve vatanını da terkeder.
2. Doğru bildiklerimizi burada uygulama imkanımız var. Doğru bildiklerine ihanet eden, her şeye ihanet eder. Yani doğru bildiklerimizi yapabilecek olduğumuz en iyi ocak burasıdır.
3. Milli Görüş bir markadır. Bu tanınmışlığı, maddi kazanımları ve insan unsurlarını bırakmak meşru ve akıllıca değildir.
4. Bütün insanlara saadet ve adalet de gelse biz duracak değiliz. Ölüm gelinceye ya da kıyamet kopuncaya kadar zulüm ile mücadele etmek ve adaleti savunmak esastır.
5. Biz insanları, bizim görüşlerimizi benimseye değil hakkı kabul etmeye; bize hizmet etmeye değil hakka hizmet etmeye davet ediyoruz.

Ne yapmalıyız? Yöntem ve üslubumuz nasıl olmalıdır?

1. Bıkmak ve kızmak yok. Ne pahasına olursa olsun hakkı savunmaya devam edeceğiz.
2. Bildiklerimizi anlatıp yapacağız, bilmediklerimizi ise öğreneceğiz.
3. Dünya-ahret, madde-mana, fert-toplum, devlet-aile-arkadaş, ceza-mükafat, ümit-korku gibi dengeleri gözeteceğiz.
4. **En büyük siyaset, şuurulu ve bilgili insan yetiştirmektir.**
5. Güzellikle ve nezaketle anlatmak esastır. Fakat güzellik, hakkı gizlemek olmadığı gibi yanlış savunmak veya örtmekte değildir.
6. Öncelikli olan kendimizi kurtarmaktır.
7. Ferden İslam'ı yaşamanın hiçbir şartı ve pazarlığı yoktur. Yani biz şahsi ve ailevi planda İslam'ın tüm muhatap olduğumuz emirlerini yerine getirmekle yükümlüyük.
8. **Takiyye yoktur ve amaca giden her yol meşru değildir.** Zira bizim amacımız ne pahasına olursa olsun insanları Müslüman yapmak ya da dünyaya hakim olmak değildir. Amacımız hakikati yaşamak ve anlatmak; yanlışla ve zulümle mücadele etmektir. **İnsan unsuru ve siyaset; bir vesile ve hizmet aracıdır.**
9. Önce şahsiyet; sonra iman; daha sonra da diğer hükümler. Zira yalancı, korkak, ilkesiz, tembel ve cimri kimseden Müslüman ya da hizmet ehli olmaz.

Önemli Birkaç Husus...

1. Batıl, kendi davası için gece gündüz çalışmakta ve on, yüz hatta bin yıllık planlar yapmaktadır. Yani Şeytan ve taraftarları aktiftir.
2. Batıl, davası için çalışırken canını ve malını ortaya koymaktadır. Cimrilik etmemekte ve korkaklık yapmamaktadır. Zira bu onun tek hayat alanıdır.
3. İnsanların büyük bir bölümü, heyecan veya menfaatin peşinden gider. İnsanları sürüklemek istiyorsak aktif olmalı, onları meşru şeylerle etkilemeli ve onlara huzurlu bir gelecek vadetmeliyiz.
4. İnsanları savaşa götüren şeyler;
  - Lidere inanma,
  - Ganimet beklentisi,
  - Ve gelecek korkusudur. Bu etkiler olmadığında insanlar genellikle tembel ve korkak olurlar.

5. Yani kalabalıkları ve hatta seçkin insanları, kendi başlarına bıraktığımızda hem atıl olurlar hem de yollarını şaşırırlar. Onlara yön çizmek ve onları kontrol etmek esastır.

6. Kimin Milli Görüşçü olup kimin olmadığına karar vermek, bizim görevimiz ve haddimiz değildir. Zaten bizim temel amacımız, insanları kendimize tabi kılmak ve onları kullanmak değildir. Bize düşen, üstümüze düşen vazifeleri yerine getirmek ve bir problem/yanlış gördüğünde, bunu yetkili/ehliyetli kimselere aktarmaktır. **İlgili kişiler bilgi vermek nasihat iken alakasız kişiler ile konuyu konuşmak dedikodudur.** Dedikodu haramdır nasihat ise meşrudur ve emredilmiştir.

Milli Görüş Ne Değildir?

Her ne kadar biz kendimizden emin olsak da sükutu ikrar kabul edip çirkinleşenlere, kendi üsluplarınca cevap vermemek adına bu yazıyı yazma lüzumu görüyoruz. Yazımızın bir başka amacı ise Milli Görüşçülerin kendilerine ve diğer mensuplara bakışına dair de birkaç kelam edebilmektir. Son olarak bütün çağdaş iletişim ve bilgi araçlarına rağmen yine eksik bilenler ve bilmeyen olabilir hüsnü zannıyla nasihat vazifemizi ifa etmek istiyoruz.

1. Milli Görüş, bir din ya da inanç sistemi olmayıp siyasi damarı ve yönelişi olan bir üsluptur, yöntemdir. Bir mezhep, cemaat ya da tarikat de değildir. Amacı ise başta ülkemiz olmak üzere tüm insanların huzur ve adalet içinde yaşaması, zulmün ve karmaşanın ortadan kalkması için mücadele etmektir. **Bir başka ifade ile yeryüzünün madden, manen, iktisadi ve siyasi olarak imar ve ıslah edilmesidir.**
2. Milli Görüş, milli ve manevi değerlerine bağlı olup herhangi bir yabancı unsuru bünyesinde barındırmamaktadır. Yani tamamen yerlidir./millidir. İthal bir ideoloji olmadığı gibi herhangi bir dış unsurun da güdümünde değildir.
3. **Bu yüzden Milli Görüş; yıpranmış, yorulmuş, yalnız kalmış, iktidardan uzaklaştırılmış ama asla aldanmamıştır, aldatmamıştır ve aldatılmamıştır.**
4. Milli Görüş, toplumun tüm alanlarında hizmet etmiş; bu anlamda kurumlar kurmuş ama asla illegal örgütlenmemiş ve illegal faaliyetlere başvurmamıştır.
5. Milli Görüş'ün siyasi hayatında; yolsuzluk, usulsüzlük, yalan dolan, dolandırıcılık, sahtecilik ve diğer gayri meşru/gayri ahlaki olaylar yaşanmamıştır. Çünkü bu hareketin mensupları, makamı ve diğer her şeyi, halka ve hakka hizmet için bir araç görmüştür.
6. Milli Görüş, kimseyi kullanmamış ve sömürmemiş; kimsenin beynini yıkamamıştır. Mensuplarına şahsiyet kazandırmaya ve eğitmeye çalışmış, onları doğru ve hayır bildiği şeylere yönlendirmiştir.
7. Milli Görüş'ün siyasi anlayışı; adalet, hizmet ve hakikatleri savunmaya dayanmaktadır.
8. Milli Görüş, istişareyi ve ümmet faydasını esas alır. Hizmetlerinde hizipçilik, particilik yapmaz. Toplumun hatta dünyanın her kesimine adalet ve rahmetle bakmış bir harekettir. **Yıkıcı ve bölücü değildir. Toplayıcı, birleştirici ve yapıcıdır.**

9. Milli Görüş, görevi ehil olanlara vermeyi amaçlar. İnsanların farklılıklarını değer ve kazanım olarak görür. Irkçı veya mezhepçi olmadığı gibi tek bir kişinin görüşü de değildir.

10. Milli Görüş, yaşadığı tüm olumsuzluklara rağmen halkına sahip çıkmış ve kendine düşmanlık edenlere bile merhamet nazarıyla muamele etmiştir. Milli Görüş, kurunun yanında yaşı da yakmaz.

11. Milli Görüş, herhangi bir kişiden ya da görüşten yana değildir. Hak ve adalet bildiğinin yanında; batıl ve zulüm gördüğü her şeyin karşısındadır. Bu yüzden muhalefet yaparken hizmeti esas almış; ümmetin ve milletin yararına olan hiçbir görevden kaçmamış, millete zarar veren her şeyle mücadele etmiş, bunun için ülke içinde ve uluslararası arenada ittifaklar kurmaya çalışmıştır.

12. Milli Görüş, sağ sol gibi bütün ideolojilerin yıkıcı ve yabancı olduğunu, bunların bir oyunun parçası olduğunu; ılımlılık ve radikallik gibi İslam algısının da yine bir proje olduğunu daima dile getirmiş ve kendisi itidal (orta yolu) benimsemiştir.

13. Milli Görüş aleniyyeti benimsemiştir. Yani açık ve şeffaf bir harekettir. Takiyye yapmamıştır. Devleti ele geçirmek gibi gizli emelleri de yoktur ve olmamıştır. **Fakat devleti ve hatta tüm dünyayı, ecdadın izinden giderek adalet ve ahlak ekseninde yönetmeye taliptir.**

14. Milli Görüş, itidal ve insafla hareket etmeyi esas bilmiştir. Temel esaslar haricinde aşırı ve uzlaşılmaz bir tavır içinde olmamıştır.

15. Şahsi olarak bu amaçlardan sapan, bu idealleri anlamayan ya da zamanla çizgisinden dönenler elbette olmuştur. Fakat bu hareketi kuranların ve devam ettirenlerin bir bereketi olarak, genel çizgi, büyük ölçüde muhafaza edilmiştir. Tabi ki elli yıllık bir hareketin, zamanla bazı yönlerini güncellemesi gerekmektedir. Fakat Milli Görüş hareketi, bugün de ilk başladığı yerdeki amaç üzeredir ve tazedir. **Milli Görüş onca siyasi olay ve darbe sürecinde temiz kalmış ve çizgisinden sapmamış; zaman zaman iftiralara maruz kalsa da tarih bu hareketin ve mensuplarının temiz ve haklı olduğunu her daim göstermiştir.**

16. *Ve son olarak; Milli Görüş'ün iç ve dış politika, siyasi, sosyal ve iktisadi meseleler ile ilgili söylediklerinin ne kadar isabetli olduğu; zamanla anlaşılmıştır.*

Milli Görüş Üzerine Bir Mülâhaza

Milli Görüş; partiler kurmuş, sivil toplum kurumları oluşturmuş, toplumun her kademesinde hizmet ifa etmiş ve üzerinde akademik çalışmalar yapılmış bir harekettir. Bu yazımızda bilinen şeyleri tekrar gündeme getirmek yerine sadece **“Bundan sonra ne yapmalıyız?”** sorusuna cevap verebilmek ya da en azından doğru sorular sorabilmek adına bazı mülâhazalarda bulunmak istiyoruz.

1. Milli Görüş, davası hakkı ve adaleti yeryüzüne hakim kılmak olan bir harekettir. Bu anlamda farklı bir mezhep olmayıp sadece bir hareket yöntemidir. Tıpkı Osmanlı ve Selçuklu devletleri ya da Nizamiye medresesi veya Nurettin Zengî'nin ıslah projeleri gibi. Aslında Osmanlı, hanedanın adıdır. Devlet ise, Devleti Muhammediye yani öncüsü Allah Resulü SAV'dir. Osmanlı ordusu da Muhammediye ordusudur. Ordunun Serdârı Ekrem'i yani Baş Kumandanı, Allah Resulü Muhammed SAV'dir. Ordumuz askerine “Mehmetçik” denilmesinin bir sebebi de, ordumuzun Muhammed SAV'in ordusu oluşundandır.
2. Milli Görüş hareketi, sadece siyasi bir hareket değildir. Ya da daha doğru ifadesi ile siyaseti sadece günlük politiklardan ibaret görmemiştir. Eğitimden sivil topluma, siyasi çalışmalardan sosyal araştırmalara kadar toplumun her kademesinde hizmet etmektedir. Siyaseti de bütün bu çalışmalar için bir üst zemin olarak yürütmektedir.
3. Milli Görüş, Merhum Prof. Dr. Necmettin Erbakan Hoca ile başlayıp biten bir hareket değildir. Son dönem Osmanlı İslamcılık hareketleri ile başlayan ve özellikle Halifeliğin kaldırılması ile İslam dünyasında başlayan faaliyetlerin bir birikimi ve neticesidir. Bu hareketi başlatmak ve kemale erdirmek Erbakan Hocaya nasip olmuştur. Ve Merhum Hocamız, bu davanın kurucu lideridir.
4. Milli Görüşe ve Erbakan Hocaya bağlı olmanın yegane yolu; onun başlattığı hareketi sürdürmek ve geliştirmekten geçmektedir. Yoksa sadece onun arkasından yas tutmakla ya da bazı bağlılık bildirimleri ile kendisinin üzerimizde olan haklarını asla ödeyemeyiz.
5. Milli Görüş; modern dönemin bazı söylem ve yöntemlerini kullanmakla birlikte; ehli sünnetin temel prensiplerini esas almış bir harekettir. Bu yüzden 80'li ve 90'lı yıllarda üretilen bazı söylemlerin güncellenmesi gerekmektedir. Yenidünya sistemi ve yeni neslin öncelikleri/ihtiyaçları doğru okunmalı; zamana hitap eden söylemler ve zamanın sorunlarını çözen projeler üretilmelidir. Zira bizden önceki nesiller, kendi zamanlarının

şartlarına göre üzerlerine düşen sorumluluğu hakkı ile yerine getirmişlerdir. Allah kendilerinden razı olsun.

6. Milli Görüş, bir geleneğin ve birikimin temsilcisi olduğundan yerel ya da taraflı değildir. Ümmeti hatta tüm insanlığı muhatap alır. Tüm insanlığın huzur ve saadetini amaçlar. Zulmün, tüm dünyadan kalkmasını hedef edinir. Bu yüzden diğer cemaat ve gruplarla karıştırılmamalıdır.

7. Milli Görüş, bu geleneği temsil eden ve dünya çapında karşılığı olan bir harekettir./markadır. Tüm olumsuzluklara rağmen hala ülkemizde ve diğer ülkelerde, bu hareketi destekleyen ve bu harekete sempati duyan yüzbinlerce insan, cemaat, grup, öncü insanlar, kanaat önderleri ve kurumlar vardır.

8. Bütün bunlardan dolayı Milli Görüş, asla terkedilmemesi gereken bir mevzidir. Basit günlük politikalar ya da bazı şahısların olumsuz tavırları dikkate alınarak Milli Görüş'ü tenkit etmek ya da bu hareketi terk etmek asla doğru/caiz değildir; vebaldir. Sultan Alparslan ile başlayan bu hareket, günümüzde Milli Görüş ile devam etmektedir. Yarın bu hareketin başka bir ad ile devam etmesi de mümkündür. Fakat günümüzde, bu idealleri benimseyip bu yöntem ile faaliyet gösteren başka şümüllü bir hareket yoktur.

9. Milli Görüş'ün geleceğini ve gelecekte ne gibi yöntemlerle/söylemlerle hareket edeceğini, bu harekete sırt verip, öncülük edecek kimseler belirleyecektir. Bu yüzden bu hareketi sadece benimsemek yeterli değildir. Bu hareketi benimseyen herkesin ya kendisini öncü olarak yetiştirmesi ve öncülük etmesi ya da yeni öncü nesiller yetiştirmesi gerekmektedir.

10. İnsan yetiştirmenin temeli, gençlere yatırım yapmaktan geçmektedir. Bugünün büyüklerine düşen, yeni ve genç nesillerin yetiştirilmesine rehberlik etmektir. Orta neslin vazifesi ise, büyüklerimizin öncülüğünde genç nesilleri ihtiyaca ve kabiliyetlerine göre yetiştirmektir. Bu yüzden asıl sorumluluk, orta neslin omuzlarındadır. Asıl gayret onlara düşmektedir. Burada örnek olarak ilk Müslüman olanları vermek yeterli olacaktır. İlk Müslümanların Müslüman oldukları zamanki yaşları şöyledir:

- Hz. Ömer 40 yaşında,
- Hz. Ebubekir 37 yaşında,
- Hz. Zeyd bin Harise 35 yaşında,
- Hz. Osman 33 yaşında,
- Hz. Ebu Hureyre 30 yaşında,
- Hz. Ebuzer 25 yaşında,

- Hz. Abdurrahman bin Avf, 25 yaşında,
- Hz. Musab bin Umeyr 25 yaşında,
- Hz. Ebû Ubeyde bin Cerrah 20 yaşında,
- Hz. Sa'd bin Ebî Vakkas 20 yaşında,
- Hz. Bilal Habeşî 20 yaşında,
- Hz. Abdullah bin Mesud 20 yaşında,
- Hz. Erkam bin Erkam 20 yaşında,
- Hz. Caferi Tayyâr 20 yaşında,
- Hz. Said bin Zeyd 17 yaşında,
- Hz. Talha bin Ubeydullah 16 yaşında,
- Hz. Zübeyr bin Avvâm 15 yaşında,
- Hz. Ali 11 yaşında Müslüman olmuşlardır. Allah Teala hepsinden razı olsun.

Bu sahabilerin yaşlarına bakıldığı zaman Efendimiz SAV'in etrafında toplanan bir avuç imanlı gencin 610 senesinde başlattığı hareketin; ilk 35 sene içinde İran Sâsânî imparatorluğunu ele geçirdiğini; sonraki 15 yıl içinde de Bizans İmparatorluğu topraklarının bir kısmını fethederek ortaya çıkışından 50 sene sonra bir dünya devleti haline geldiğini görüyoruz. Bu da **“Nice az topluluklar, nice galip topluluklara galip gelmiştir”**²² ayeti kerimesinin en güzel tecellisidir.

Niçin Okuyoruz ve Niçin Yazıyoruz?

Okuyoruz. İzliyoruz. Öğrenmeye çalışıyoruz. Dinliyoruz. Soruyoruz. Tartışıyoruz.

Yazıyoruz. Konuşuyoruz. Anlatıyoruz.

Peki niçin?

- Kendimizi avutmak için mi?
- Hobi mi?
- Başkalarına şirin görünmek için mi?
- Üstünlük sağlamak için mi?
- Ya da menfaat elde etmek için mi?

---

²² Bakara, 249.

Herkes kendini tanır ve bilir aslında ama çoğu zaman bilmek istemeyiz ve kendimizle yüzleşmekten kaçırız.

Diğer tüm çalışmalar için de aynı soru sorulabilir.

1. Tabi ki insan, bir şeyleri, her zaman, bilerek isteyerek ve planlamayarak yapmayabilir. Yani mesela birileri bizden öyle istediği ya da bize öyle nasip olduğu için okuyor veya yazıyor olabiliriz. Ya da bazı özel çalışmalar da yine böyle sebeplerden olabilir.

2. Fakat her halükarda işe nasıl başlarsak başlayalım, devam etmek ve nasıl devam edeceğimiz bizim elimizdedir. Bu yüzden hedefimizi doğru belirlemek, bizim elimizde ve sorumlüğumuzdadır. Her iş:

- Ya başlamadan önce,
- Ya da başladıktan sonra öğrenilir. Yani bir insan, bir mesleği, illa önceden planlayıp öğrenemeyebilir. Bir işe başladıktan sonra da bir mesleği öğrenebiliriz.

3. Burada bize düşen gayret etmek ve işin hakkını vermektir. Yani ne iş yapıyor isek, tam yapmalı ve işin gereğini yapmalıyız.

4. Peki niçin öğrenmeli ve okumalıyız? İnsan, evvela kendi için okumalıdır. Bu yüzden felsefenin güzel tariflerinden birisi de “insanın kendisini bilme çabasıdır” şeklindeki tanımdır. İlmin en üstünü de kendini bilmek ve neleri bilmediğinin farkında olmaktır. Şu halde biz, kendimizi yetiştirmek, kendimizi tanımak ve anlamak, kendimizi düzeltmek, kendi soru/n/larımıza çözüm bulmak için okuruz evvela.

5. Anlatmak ve yazmak da böyledir. Anlatırız ve yazarız. Zira hem bildiğini bildirmek farzdır hem de ilmin de zekatı vardır. Ayrıca bildiğini yapmak ve başkalarına da öğretmek, yeni şeyler öğrenmenin de kapısını açar. Yani bildiği ile amel eden ve bunu başkalarına da öğretilene, Allah, yeni bilgiler ihsan eder. Bildiği ile amel etmeyen ve başkalarına da bildiklerini öğretmeyen kimsenin basiret ve feraseti bağlanır. Böyle kimseye ilmi, fayda vermediği gibi zarar verir. **Hakkı verilmeyen ilim, insanın hakikatleri görmesinde engel olur.**

6. Her şeyi okumamız yani herkesin her şeyi bilmesi gerekmez. İnsan, kendi alanında uzman; yakın alanlardan ve kendine lazım olan diğer ilimlerin ana konularından ve ilkelerinden haberdar olmalıdır.

7. Bu yüzden her insana her bilgiyi vermek de gerekmez. Bilgi, gıda değil ilaç gibidir. İlacın, vakti ve muhatabı vardır. Herkese her ilaç her zaman verilmez. Veleve ki zaten gıda da zamansız ve plansız alındığında zararlıdır. İşte ilim de böyledir.

İnsanlara lazım olmayan veya görgülerini/akıllarını aşan bilgiler vermek, onlara iyilik ve merhamet değildir. İlim de emanettir ve emanetleri ehline teslim etmek, emri ilahidir.

8. Bilgide aslolan güzel olması değil doğru ve faydalı olmasıdır. Yani güzel, hoş ya da ilgi çekici olsa da bilgiyi değerli yapan; hakikat olmasıdır. Hakikatin ise iki temel ölçüsü vardır; kainata ve sünnetullah'a yani fitrata uygun olması ve faydalı olması. Faydalı olan bilginin şartlarını şöyle özetleyebiliriz:

- Hak olması.
- Zamana ve mekana uygun olması.
- Şartlarla ve kişiyle uyumlu olması.
- Ölçülü yani uygun miktarda olması.
- Doğru kişi tarafından doğru kişiye tatbik edilmesi. Ki zaten hikmet de her şeyi yerli yerine koymaktır.

9. Şu halde güzel konuşmaktan kasıt da etkileyici konuşmak değil hakikati ve insanlara faydalı olacak şeyleri söylemektir. Şu halde bir amaca ve amele yönelik olmayan her söz boştur ve israftır. Tabi ki tatlı söz ve insanların gönüllerine hitap etmek, kaba ve kulak tırmalayıcı konuşmamak, dilin kurallarına uymak; Efendimiz SAV'in de sünnetidir. Ama tüm bunların amacı; insanların iman, ahlak ve amellerine katkıda bulunmaktır.

Planlı Olmak İle Planlara Takılıp Kalmak Arasında

Her meseleye farklı açılardan bakarak daima hesaplı ve orta yollu olmak gerektiği her zaman hatırdan tutulması gereken bir husustur.

Bu yüzden bu zamana kadar sistem, plan ve gayret üzerine yazdığımız yazıların yanlış anlaşılması veya ümitsizliğe sebep olmaması için bu yazıyı yazma gereği hissettik.

1. Bugün bir sistem olduğu malumdur. Bu sistemi tanımamız gerektiği de herkes tarafından kabul edilir. Fakat ömrümüzü, bu sistemi tanımakla geçirmeye gerek yoktur. Zira anında değişen veya farklı şekillerde gizlenen sistem veya sistemler mevcuttur. Ayrıca zaten biz, hak haricindeki tüm şeyleri batıl kabul ediyoruz. Hak ve batılın esasları ve usulleri bellidir. Batılın batıl olduğunu anlamak için illa ayrıntıyı bilmeye gerek yoktur. Hakkın hak olduğunu anlamak için de hariçten başka deliller aramak gerekli değildir. Düşmanın düşmanlık edeceği zaten bellidir ve buna tedbir almak için başka bilgiye de ihtiyaç duymayız. Bunun ne zaman nerede ve nasıl olacağı ise usulle ilgili olmayıp teknik bir meseledir.

2. Gündem takibi için de durum böyledir. Sadece gündemi takip etmeye takılıp kalmak; başkalarının planının peşinden gitmek olduğu gibi aynı zamanda bizi yapacak olduğumuz işlerden de alı koymaktadır.

3. **Sorun tespiti de önemli bir husustur fakat daha fazlasına gücümüz yetiyor iken sadece sorun tespitinin bir anlamı yoktur.** Sorun tespiti, çözüme yönelik ise bir anlam ifade etmektedir. Sorunun çözümü ise bizim veya başkalarının vazifesi olabilir. Özellikle bazı sorunların güncelliğini kaybetmesi veya acil çözülmesi gereken sorunların sonradan çözümü durumunda bir anlam ifade etmediği ve sürekli yeni sorunların birikeceği hususlarını özellikle hatırlatmak istiyoruz.

4. Plan yapmakta da aynı durum geçerlidir. Daha iyi planlar yapmak uğruna, elimizde olan planları uygulamamak da ataletle sebep olmaktadır. **Bize düşen; usulünce almış olduğumuz kararları ve yaptığımız planları uygulamaktır.** Daha mükemmeli ise ancak elimizdekiler ile amel ettikten sonra gelecektir.

5. *Kurumsallaşma ve teşkilatlanma meselesinde de yine plan yapma ve mükemmeli yakalama uğruna; elimizdeki fırsatları kaçırmama hususunda hassas olmak gerekir.* Bazen mükemmel bir kurum veya teşkilat kurmak için bütün enerjimizi harcarız. Fakat bir teşkilat asla mükemmel ve tam olmaz. Zira hayat sürekli akıp gitmektedir. Biz bir yerden kurarken şartlar diğer taraflardan eksiltmektedir.

Eksilen bazen insan unsurudur. Bazen de şartlar, mevcut kurumların değişmesini veya yenilenmesini icap ettirmektedir. Őu halde çözüm; asgari şartları elde ettikten sonra amaç için çalışmak ve görevleri yerine getirmeye gayret etmektir.

6. Sistem kurmak, bir anda ve tepeden olacak bir iş değildir. Tabi ki her sistemi az sayıda kişi kurar ve idare eder ama toplumun geneli buna hazır ve istekli olmalıdır. Bu yüzden mükemmel bir sistem kurmanın ilk adımı, nitelikli insan unsurudur. Bizler yeter ki nitelikli ve gayretli olalım. Herkes kendi alanında işini mükemmel yapar ve kendi işinde adil ve haktan olmaya gayret eder ise; bu iyi işleri birleştirip neticeyi halk edecek olan Mevlâ Teâlâ'dır.

Özetle bize düşen:

- Doğrusunu öğrenmek,
- Doğru bildiğimizle amel etmek,
- Bunu planlı olarak yapmak,
- Yaptıklarımıza başkalarını da ortak etmek yani münferit olarak hareket etmemek,
- Yaptığımız işi Allah rızası için yapmak,
- İnsanlara dünyada ve ahrette faydalı olan işleri tercih etmek ve insanların ihtiyacı olan işleri incelemeye gayret etmektir.

Yaptığımız işlere bereket ihsan edecek, sonucu yaratacak, tüm hak dava sahibi insanları bir araya getirecek, sistemi inşa edip devam ettirecek olan ise Mevlâ Teâlâ'dır.

Aslında adaleti tesis edecek ve hak ile idare edecek her türlü imkan zaten hazırdır. Bunları yeninden üretmeye hacet yoktur.

Yeter ki biz bunları ıslah edip idare edecek nitelikte öncü insan yetiştirmiş olalım. Zaten Mevlâ, bütün bu imkanları ve araçları, bizim hizmetimize verecektir.

Őu an biz, bunları idare edecek donanım ve şahsiyete sahip yeteri derecede öncü insandan mahrum olduğumuz için dünyada zulüm, huzursuzluk, güvensizlik, belirsizlik ve savaş hakimdir.

Sa'y ya da Gayret, Emek ve Üretme

Tüketmek tabi ki normaldir lakin tüketmeye alışmak ve üretmeden tüketmek problemdir ki biz buna hazır konmak diyoruz. Hazır konmak, bir ruh halidir ve klasik köleliğin günümüzdeki bir başka yansımasıdır.

Bunun sonucu ise tembellik, korkaklık, ciddiyetsizlik ve nimetin kıymetini bilmemesidir.

Rahatına alışan insan, rahatı kaçmasın diye kaygısız ve düşünmeden yaşar. Bunun sonucu ise, ihtiyaçlarını ve tercihlerini başkasının belirlemesidir. Tüketmeye ve hazır alışmanın nihai ruh hali asli ve araç ihtiyaçlarını ayıramamaktır. Bunun bir hayat felsefesi haline gelmesi ise felakettir. Zira bu tür kişiliğe sahip bir kişi; en özelinden, mali ve hatta siyasi hayatına kadar hayatının her alanını, çevreye ve şartlara göre, düşünmeden yaşar.

Sonuç ise; kişi için pişmanlık; toplum ise atalet ve geç kalmışlıktır.

Peki ne yapmak gerekiyor?

Ayeti kerimede; **“İnsan için sadece kendi sa'yi (emek ve gayreti) vardır”**²³ buyuruluyor. Bir atasözü ise bu ayeti kerimeyi tefsir eder niteliktedir: **“Elden gelen aş olmaz, olsa da zamanında gelmez.”**

Tabi ki ayeti kerimenin ilk anlamı, insanın mahşerde, sadece kendi iman ve ameli ile kurtulacağıdır. Zira iman olmadan ne rahmeti Rahmân ne de şefaahat olur. Fakat bu ayeti kerimeyi; sosyal, siyasi, ekonomik, ilmî ve teknolojik alanlara da uygulamak mümkündür.

Zira:

- Teknoloji, sistemi kuran ve kullanana hizmet etmektedir. Yoksa bizim sistem içinde ürettiğimiz hiçbir şey, mahrem ve bize ait değildir.
- Siyaset ve hukuk, içinde üretildiği toplumun maddî manevî izlerini taşır. Ayrıca her sistem, kendi üretildiği üretim ve problem ağı içinde yararlı ve işlevseldir. Bu yüzden ithal edilen siyasi, ekonomik veya hukuk sistemleri; eğreti durmakta, anlaşılammakta, kıymeti bilinmemektedir.
- İlmi olarak da durum böyledir. Batıdan ithal ettiğimiz değerler özelinde konuşmak gerekir ise; batı, en az dört asırdır, sahip olduğu hukuk sistemi ve hatta bilimsel birikimi, alın teri ile ve mücadele ederek kazanmıştır.

---

²³ Necm, 39.

- Ekonomide de aslolan paranın kimin elinde olduğu değil parayı kimin kullandığı ve sistemin kime ait olduğudur. Yani iş yapmaktan daha temel olan bir şey, yaptığımız işlerin kimin hizmetinde olduğudur.

Buna göre:

1. Bize düşen ilk vazife, inancımızı ve hayat felsefemizi inşa etmektir. Bunun yolu ise;
  - Geleneğimizi tanımak,
  - Mevcut sistemleri tanımak,
  - Mevcut sorunlarımızı anlamak,
  - Ve bu sorunlara kendi çözümlerimizi üretmektir. Kendini tanımayan insanın şahsiyeti olmaz. Şahsiyeti olmayan insanlardan oluşan toplumlar ise ya asimile olur ya da tümüyle yok olur. Mevcut dünyayı tanımayan insanlar ise o dünyaya mağlup olur. Sorunlarını tespit etmeme durumunda ise zaten geleneği ve mevcut dünyayı tanımamanın anlamı olmaz. Zira inanç ve bilginin en önemli amacı, amel yani iş yapmak ve sorunları çözmektir.
2. İkincisi ise bu inancımızın gereğini yapmak yani say etmektir. Say kavramı, günümüzde kullanılan;
  - Azim ve gayret,
  - Sabır,
  - Emek,
  - Üretim,
  - Plan ve neticelendirme gibi anlamların tümünü içermektedir.
3. Üçüncüsü; hoca, lider ve baba algısını değiştirmektir.
  - Hoca, sadece bilgiyi hazır olarak veren kimse değil yöntem ve şahsiyet kazandırandır.
  - Babanın en büyük mirası ise hazır bir hayat değil; çocuklarına şahsiyet, problem çözme kabiliyeti, hayatın asli olan ve olmayan alanlarını tanıtmadır.
  - Lider, her işi kendisi yapan değil ehliyet sahibi kimselere işveren, iş verdiklerini denetleyen, iş yaptıran ve iş yapacak kişileri yetiştiren kimsedir.

“Nizâmı Âlem” ve “Yenidünya Düzeni” Yahut İslah ve İfsat

Tarih boyunca dünyayı tek başına yönetmek isteyenler hep var olagelmıştır. Günümüzde bu iddiada olanlar; yeni-dünya düzeni ile tek devlet, tek para, tek din, tek hayat tarzı ve tek dünya görüşü gibi söylemlerle kendilerini ifade etmektedirler. Son ve gerçek din olan İslam, bütün yeryüzünü ilim ve adalet ile ıslah etmek isterken; batıl davada olanlar;

- Korku,
- Cehalet,
- Açlık,
- Savaş, ayrımcılık ve çatıştirma,
- İnsanların zihinlerini köleleştirme gibi çeşitli yöntemlerle dünyayı zulüm, karmaşa ve yıkımla ifsat etmektedirler.

Bu yazımızda insanların düşünme ve kendi başına hareket etme yeteneklerinin ellerinden alınarak onların nasıl modern kölelere dönüştürülmeye çalışıldığı üzerinde durmaya çalışacağız:

1. İnsanların zihinlerini köleleştirmenin ilk adımı; **onlara müreffeh yani kaybetmekten korkacakları rahat bir hayat sunmaktır**. Böylece insanlar bir taraftan sisteme güvenip tembelliğe alışırken diğer taraftan huzurlarının kaçması endişesi ile korku içinde yaşayacaklar ve düzene tabi olacaklardır. Hadisi şeriflerde **dünya sevgisi** kavramı ile ifade edilen bu meseleye; Firavun tarafından köleleştirilen ve çölde aç susuz kaldıkları için **“Mısır’da köleydik ama en azından çocuklarımız açlıktan ölmüyorlardı!”** diyerek Hz. Musa’yı suçlayan ve eski köle hayatlarına dönmek isteyen Yahudileri örnek verebiliriz.

2. Bu müreffeh hayatın devamı olarak insanların düşünme ve üretme faaliyetlerine engel olacak tarzda bir eğitim ve çalışma hayatı tasarlanmıştır. Dünya genelindeki eğitim sistemlerinin neredeyse tamamı; insanların iyi birer tüketici ve iyi birer işçi olmalarına yönelik planlanmıştır demek çok da yanlış olmayacaktır. Buna örnek olarak;

- Ekonomistlerin ve stratejistlerin mevcut teorilere göre planlama yapmaları ve bu öğrenilmiş söylemler üzerine teori/proje üretmeleri,
- Mühendislerin üretim ve icattan çok sadece mevcut şeyleri pratiğe döken memurlar gibi çalışmaları,

- Doktorların ilaç üretim ve kullanımlarını öncelikli olarak ilaç firmalarının araştırmalarına göre yürütmeleri gibi öğrenilmiş olan birçok bilginin sanki tabiat yasası veya kutsal bilgi olarak kabul edilmesi misal olarak yeterlidir. Oysa ticaret ve siyasette durmak ve tereddüt etmek; iflas etmek demektir. İki günü eşit olan aldanmıştır/zarardadır.²⁴

3. Eğitim sistemi ve çalışma hayatındaki bu tekdüzelik; medya tarafından da desteklenmektedir. Reklamlar bize üretmeyi, tutumu ve ticareti değil de tüketmeyi ve israfı empoze etmektedir. Çizgi filmlerde özellikle büyü, hile ve cin gibi argümanlarla çocuklarımızın zihinleri kolay yoldan hayatı kazanmaya alıştırmaktadır. Kumarın haram oluşunun israf haricindeki bir diğer gerekçesi de kolay yoldan hayatını sürdürmenin men edilmek istenmesidir. Faiz de yine emeksiz kazancın makbul görülmemesinden dolayı haram kılınmıştır.

4. Bazı filmlerde özellikle büyük devletlerin her şeyi bildiği ve her şeye gücü yettiği imajı verilerek insanlar korkutulmakta ve insanların sistemi kabul etmelerine yönelik propaganda/ lar yapılmaktadır. Nitekim Firavun da kendi düzenini devam ettirmek için her şeyi bilmek istemiştir.²⁵ Ama neticede her şeyi en iyi bilen ve en iyi plan yapan Allah Teâlâ'dır. Bu yüzden Firavun düzeni yıkılıp gitmiştir. Maalesef Müslüman olarak bizler; Allah Teâlâ'nın da her şeyi bildiğini ve bir gün bizi her şeyden hesaba çekeceğini unutarak; düzenin ve sistemin her şeyimizi bilip takip etmesinden daha fazla korkuyoruz.

5. Yine bazı filmler; başarı ve kahramanlık gibi bazı duygularımızı sanal yollardan tatmin ederek bizi gerçek hayatta eylemlerde bulunmaktan alıkoymaya çalışmaktadır.

6. Şeytan ve takipçileri; ilahi sistemde kendilerine düşen rolleri ifa etmektedirler. Onlar, kendi batıl davaları için gece gündüz çalışmakta, canlarını ve mallarını ortaya koyarak mücadele etmektedirler.²⁶ Bize düşen sadece onların yaptıklarından şikâyetçi olmak ya da onları eleştirmek değil; üzerimize düşeni yapmaktır.

7. Tembellik ve ataletin bir başka örneği de sorumluluklarımızı başkasına yüklemektir. Müslümanlar; **“bizim elimizden ne gelir”, “biz ne biliyoruz ki ne yapalım”** gibi daha birçok bahane ile kendi sorumluluklarından kurtulmak istemektedirler. Fakat unutmamak gerekiyor ki mahşerde herkes, kendi hesabını

²⁴ Tirmizî, Zühd, 2341.

²⁵ İsrâ, 5.

²⁶ Enfal, 36.

kendisi verecektir. Kimsenin hesabı bizden sorulmayacağı gibi bizim hesabımızı da bir başkası ödeyemeyecektir. O yüzden aklı başında olan her insan; dünya ve ahiret saadeti için üzerine ne düştüğünü bilmek; bilmiyorsa öğrenmek ve sormak; sonra öğrendiklerini ve bildiklerini bizzat uygulamak zorundadır. Efendimiz SAV; **“Ya öğrenen ol ya da öğreten ol ama sakın üçüncüsü olma sonra helak olursun”** buyurmuşlardır.²⁷

Batıl, zulüm ve küfür; köpüktür. Köpük gider su kalır. Lakin köpüğün kaybolup gitmesi için suyun akması; dahası temiz akması gerekmektedir. Akan su pislik tutmaz. Durgun su ise elbet bir gün bulanacak temiz bir su olmayacaktır.

Sistem kurmak zordur. Bu sistemi korumak daha da zordur. Fakat sistemi yıkmak ise kolaydır. Bu sistem batıl olduğunda yıkılması daha da kolaydır. Bize düşen ise hakikat yolunda sabır ve gayret göstermektir.

---

²⁷ Mecmû'z-zevâid, I/122.

Niçin Çok Çalışmamız Gerekıyor?

“Herkes adalet ister ama kimse adalet için çalışmaz. Halbuki Allah, adaleti, insanların eliyle tecelli ettirir.”

Hız. Ömer RA...

Yeryüzünde zulüm yani savaş, açlık ve huzursuzluk olduğunu kabul ediyoruz. Kötü ve yanlış şeylerin hüküm sürdüğünü de biliyoruz.

Zulmün ortadan kalkmasını, iyiliğin ve güzelliğin her yere hakim olmasını istemeyenimiz yoktur illaki.

Peki bütün bunlar için ne yapıyoruz?

1. Zulüm ortadan kalksın ve hak galip gelsin diye dua ettiğimiz doğrudur. Fakat duanın şartlarını yerine getiriyor muyuz? Dua için amel şarttır. Tüm peygamberler, en son kerte Allah’a dua ederek zulmü ve batılı ortadan kaldırması; adaleti ve hakkı galip kılması için dua etmişlerdir. Bu en son ana kadar da gece gündüz çalışmışlardır. İşte bu yüzden onların duası makbuldür. **Nuh Aleyhisselam, dokuz yüz sene tebliğ yapmış ama bu süre zarfında hiçbir şeyden şikayet etmemiş ve yılmamıştır. Ve dahası bu süre zarfında yalnızca tek bir kez sorumluluklarını yerine getiremediğini ifade ederek halkını Allah Teâlâ’ya şikayet etmiştir.**

2. **Hak ve adalet galip gelsin diye ibadet ediyoruz demek de yeterli değildir.** Zira ibadetlerimiz, ancak bize verilen nimetlerin bir şükürdür. Bu yüzden ibadetlerin karşılığında dünyada bir şeyler beklemek de kulluk adabına pek uygun değildir. Namaz, farzdır. Kılınması için ne bir şart ne de bir karşılık beklenemez. Bunun pazarlığı da yoktur.

3. **“Biz birilerini destekliyoruz ve birilerine tabiyiz; bizim vebalimiz yok, onlar çalışsın”** demek de yeterli değildir. Zira desteklediğimiz ve peşinden gittiğimiz kimselerin, bu konuda neler yaptığını sorma hakkımız ve onları kontrol etme vazifemiz vardır. Eğer bu kimseler, görevlerini ifa etmiyorlarsa, hala bunların peşinden gitmek vebaldır. Bu durumda bu görevi yapanları ya da yapma kabiliyeti olan kimseleri desteklemek gerekiyor. Zira yarın ilahi azap geldiğinde, hiçbir metbû bizi kurtaramayacağı gibi

mahşerde de böyle bir bahane ile kendimizi kurtarmamız mümkün değildir. Gemiye kaptan idare eder ama gemi battığında sadece kaptan zarar görmez.

4. **Bugün İslam namına konuşanlar, iki meselede bir sistem ve çözüm ortaya koymuyor: Aile ve iş hayatı (ticaret, çalışma, alışveriş ve diğer ekonomik konular).** Oysa evlilik, dinin yarısı. Şu halde dinin yarısını anlatmıyoruz. İbadetin onda dokuzu ise helal rızık. Rızık meselesini ihmal ettiğimizde ibadetlerimiz de gidiyor. Rızık haram olunca, dua ve namaz (kamil manada) makbul olmuyor. Yine oruç da eksik oluyor. Helal rızıktan verilmeyen zekat da sadece günah getiriyor. Hac da yine helal rızık ile olmalı ki gerçek anlamda hac olsun. **Su halde geriye dinin kaçta kaç kalıyor acaba?** Dinin kaçta kaçını yaşıyoruz? Kaçta kaçını öğretiyoruz?

5. Bugün, hak ve adalet için, sistemli ve şuurlu olarak mücadele eden kimse çok az. Çok az diyoruz zira şayet böyle kimseler hiç olmasa idiler, bu nesil helak olup giderdi. Zira eski kavimlerin durumuna baktığımızda; peygamberler, dini tebliğ edebildikleri sürece, Allah Teâlâ, insanlara mühlet veriyor. Hatta kimse peygamberlere (Aleyhimüsselâm) iman etmese bile helak gelmiyor. Ama ne zaman ki peygamberler artık tebliğ edemeyecek derecede zor durumda kalır ya da müminler nefes alamayacak hale gelirlerse; işte o zaman helak ve azap geliyor. **Su halde, insanlığın başına kötü felaketler gelmemesi için, mücadeleye şuurlu ve sistemli olarak, sabırla devam etmeliyiz.**

6. Bu konu ile alakalı bir başka önemli mesele; hak ve adaletin hakim olması için yapılan mücadelenin yetersiz olmasıdır. Bu mücadele farzı kifayedir. Yani birileri bu görevi başarı ile ifa ederse, diğer insanlardan sorumluluk kalkar. Fakat bu görev yapılamazsa yani başarı ile ifa edilemez ise, tüm insanlar bu vazifeden mesul olur. Yani farzı kifaye, kimse tarafından yapılmadığı durumlarda farzı ayın halini alır. Şu halde; bu işin farkında olan ve elinde imkan bulunan herkesin; gevşeklik, tembellik, yılgınlık göstermesi asla mümkün ve doğru değildir. Böyle iman, şuur ve imkan sahibi kimselerin; yeryüzünde zulme maruz ve haktan habersiz tek bir insan kalmayınca kadar, bütün fuzuli ve daha az ehemmiyetli işlerini bırakarak, gece gündüz çalışması farzdır, görevdir, vebaldır...

Nasıl Çalışmalıyız?

Nuh Aleyhisselam, azimle nasıl çalışılacağını şu maddeler ile özetlemiştir:

- Gece gündüz mücadele etmek.
- Açıktan ve gizlice tebliğ yapmak.
- İnsanları tek tek veya gruplar halinde her bulduğunda onlara doğruları söylemek.
- İnsanlara adalet ve hakkı uyguladıklarında kendilerini ne gibi güzelliklerin beklediğini anlatmak.
- Zulüm ve batıl ile hükmettiklerinde, kendilerini dünya ve ahirette ne gibi felaketlerin beklediği konusunda da insanları ikaz etmek.²⁸
- İnsanların tehditlerine aldırış etmemek.
- İnsanlardan karşılık ve iltifat beklememek.
- Kendi ailesi tarafından bile olsa kimseden anlayış ve destek beklemeden yoluna devam etmek.
- Bu yolun doğru olduğundan asla şüphe etmemek.
- Bu davanın başarıya ulaşacağı konusunda en ufak bir endişe taşımamak.²⁹

---

²⁸ Nuh Suresi, 5-22.

²⁹ Şuârâ Suresi, 105-122.

Geri Çekilmek Ve Uzak Durmak Üzerine

Bazen yoruluyoruz ve yıpranıyoruz. Bazen de bıkmıyor ya da sıkılıyoruz. Ya da bazen endişe ediyoruz. Veyahut küsüyoruz ya da kızıyoruz.

Peki buna hakkımız var mı? Ya da varsa ne kadar var?

1. Kul olarak aciziz. Bu yüzden üç güne kadar taziyeye yani üzölmeye, üç güne kadar da küskün kalmaya hakkımız var. Hatta korkmaya ve endişelenmeye de hakkımız var. Ancak belli bir noktaya kadar ve belli şartlarda sadece.
2. Karşımızdaki ile kötü olacağımız veya karşımızdakini düzeltelim derken kendimizi kaybetme endişesi taşımaya başladığımız anda da yollarımızı güzellikle ayırmaya hakkımız var. Mesela iş ortaklığı gibi. Eğer ortaklığa devam etmek, kendimize zulmetmemize ya da Allah'ın koyduğu ölçüleri aşmaya sebep olacaksa; o ortaklığı sonlandırmak, günaha giden bir şeyden uzak durmak misali, güzel bir iştir. Fakat tüm işler gibi ayrılma ve uzak kalma işlerini de meşru ve güzel bir üslup ile icra etmek icap ediyor. Musa ve Hızır Aleyhisselam'ların yollarını güzellikle ayırması kıssasında olduğu gibi.
3. Hizmet ve görev anlamında, şayet verim almaktan endişe ediyor isek, kendimize daha uygun ve daha verimli ya da hizmete ihtiyaç duyan başka alanlar arayabiliriz. Yunus Aleyhisselam'a yeni bir kavim verilmesi, ortam ve alan değişikliğine güzel bir örnek olabilir.
4. Fakat diğer taraftan, verilen görevden ve hizmetten kaçmanın da meşru olmadığını bilmek gerekiyor. Bu konuda karşımıza çıkan her imkan ve her görev, yeni bir imtihan alanı demektir. Görevden kaçmanın bedeline örnek olarak Yunus Aleyhisselam'ın balık tarafından yutulmasında verilebilir
5. Görevden kaçmanın meşru şartları; savaştan geri durmakla ilgili konuları anlatan Enfal suresinin 16. Ayeti kerimesinde bazı genel esaslara bağlanmıştır. **Başka bir birliğe katılmak ya da tekrar toparlanmak için savaştan geri çekilmek ya da geride kalmak.** Bu iki şartın haricinde, sorumluluklardan kaçmaya asla müsaade yoktur.
6. Bu yüzden dini, sivil ve resmi sorumluluklarımızı; daha iyi bir hizmet alanı bulmadıkça ya da o alanda faydalı olma özelliğimizi kaybetmediğimiz sürece terk edemeyiz.

7. Küsmek, kızmak veya alınganlık göstermek de yine sorumluluklarımızı ifa etmemize bahane değildir. Örnek olarak; çocuklarımızı terbiye edip güzel şeylere yönlendirirken, asla onların bize sevgi göstermesini bekleyemeyiz. Zira çocuklarımıza ve ailemize; **“şunu yap, bunu yapma”** derken, onların bizi her zaman severek ve isteyerek dinleyeceklerini bekleyemeyiz. Zira insan, kolay ve rahatına düşkün olanı tercih eder. Bu durumda, çocuklarımıza kızarak onlara karşı görevlerimizi terk etmemiz veya evlatlarımızı reddetmemiz mümkün değildir. Hak, sorumluluk ve ilişkileri tayin eden, Yüce Mevlâ’dır.

8. Biz, sorumluluklarımızı, karşılığını sorumlu olduklarımızdan bekleyerek yapmıyoruz. Hem dünya hem de ahiret işleri için geçerli olan budur. Örneğin bir memur, hizmeti, karşılığını devletten aldığı hak ve yetkiler için ifa eder. Ama tabi ki burada insanları incitmeden ve gönül hoşluğu ile görevlerini yapmayı tercih eder. Ahiret ile ilgili her türlü işimiz de böyledir. Biz, her türlü hayır işini, insanların iltifatları ya da teveccühleri için değil Allah’tan korktuğumuz için yaparız. Yaptığımız işlerde de insanları memnun etmeyi değil Allah’a hesap vermeyi esas alırız.

9. İmama ya da cemaate kızarak, cemaati terk eden kişinin, Allah’ın emrini terk ettiğini her zaman hatırdta tutmamız gerekiyor.

10. Peki ya terk edilirse? Ya yalnız bırakılırsak? Unutmamak gerekiyor ki insan, yalnız doğar ve yalnız ölür. Öldüğümüzde kimse bizimle ölmez. Tıpkı bizim, sevdiğimiz öldüğünde, yaşamaya devam ettiğimiz gibi. Mahşer kalabalığında yalnız olacağız. Kimse kimseyi düşünmeyecek. Hesap anında da. Sırat’ı geçerken de. Ta ki, cennete girip de huzura erişinceye kadar.

11. Peki ya yaptıklarımızın karşılığı? Ya hizmetlerimiz? Onca hizmet edip de tüm birikimlerimizi başkalarına mı bırakıp gideceğiz? Tabi ki evet. Tıpkı mirasımız gibi. Onları biriktirip bizden sonrakilere bırakacağız. Ve onlar, bizim kazandığımız malları gönüllerince harcarken, bize bırakmayacaklar. Hatta çocuklarımızı, eşimizi, sevdiğimiz tüm şeyleri bırakarak ölmüyor muyuz? Hatta daha hayattayken çocuklarımız, elimizden kayıp gitmiyor mu? Bunlar gibi kurumlar ve diğer makamlar da bize emanet. Onlar bize ait değil. Bize sadece yoldaş. Ve her şey geçip gidecek. Geriye kalan tek şey, Mevlâ’nın rızası. Mevlâ’nın rızası ise; makama, mala ve diğer her şeye sahipken; bunların hakkını vermek ve bunlarla ilişkisini Allah Teâlâ’nın emrettiği şekilde yürütebilmek. Yoksa bizim yaptığımız tüm binalar, biriktirdiğimiz mallar, yazdığımız kitaplar, kurduğumuz kurumlar... Hepsi uçup gidebilir. Ya da

başka amaçlarla kullanılabilir. Biz, sorumluluklarımızı yerine getiriyorsak asla kaybetmeyiz ve kaybetmeyeceğiz.

Yapmak Ve Sebep Olmak

Dünya ve ahirette kurtuluşun temel şartı, zerre kadar iman olmakla birlikte; ahirette karşımıza çıkacak olan kitabımızın adının **amel defteri** olduğu unutulmamalıdır. Konuya giriş mahiyetinde amel ile ilgili birkaç hususu hatırlatmak isteriz:

- Birçok ayeti kerimede iman ile salih amel birlikte zikredilmiştir.³⁰
- Tevbenin şartlarından birisi de salih amelde bulunmaktır. Bu yüzden bazı ayeti kerimelerde tevbe etmenin hemen ardından, hayırlı işler yapmaktan bahsedilmektedir.³¹
- **“Ameller niyetlere göredir”**³² hadisi şerifinde aslolan niyet değil ameldir. Her ne kadar niyetsiz amel makbul değilse de amele yönelik olmayan bir niyetin de ehemmiyeti yoktur. Bilmek ve öğrenmek de amel işlemeye yöneliktir.
- **“Allah rızası”**ndan kasıt, Allah Teala'nın emri doğrultusunda, insanlara ve diğer mahlukata yararlı olan şeyler yapmaktır. İnsanın vazifesinin yeryüzünü madden ve manen imar ve ıslah etmesi de bu anlamı işaret etmektedir.
- İnsanlara faydası olmayan ve Allah'ın rızasına uygun olmayan niyet ve sözler, **“boş hayal”** ve **“kuruntu”** olarak isimlendirilmiştir.³³
- Güzel işler yada hayırlı ameller yapmanın bir anlamı da iyiliğe engel olan yada kötülük yapanlara karşı mücadele etmektir.

Bunlara göre **“salih amel”** işlemek;

- İbadet etmeyi,
- Yeryüzünü madden ve manen imar ve ıslah etmeyi,
- İnsanların hatta tüm varlıkların yararına olan işleri yapmayı,
- İyi işlere vesile olmayı,
- Hayırlı işlerde bulunanlara destek olmayı,
- İyiliklere engel olanlarla mücadele etmeyi,
- Ve kötülük yapanlara karşı da mücadele etmeyi ihtiva etmektedir.

³⁰ Bakara, 277.; Hac, 50.

³¹ Tâhâ, 82.; Furkan, 70.

³² Buhârî, Bed'ü'l-Vahy, 1.; Müslim, İmâre, 155.

³³ Nisâ, 119.; Hadîd, 14.

Salih amelin karşılığı ise kötü ameldir. Salih amel ile ilgili bilgilerimiz ışığında kötü amellerin de;

- İyi işlere engel olmayı,
- Yeryüzünde madden ve manen karmaşa çıkarmayı,
- İnsanlara zarar verecek şeyler yapmayı ve herhangi bir şekilde eziyet etmeyi,
- Allah Teala'nın emirlerine aykırı yaşamayı,
- Kötü işler yapmaya sebep olmayı,
- Kötü işleri yapanlara destek olmayı,
- Ve kötü işler yapanlara engel olmamayı ihtiva ettiğini söyleyebiliriz.

Özetlemek gerekirse;

1. İyiliğe yapmak kadar iyiliğe vesile olmak ve iyilik yapana destek olmak da önemlidir. Zira bir insanın tek başına yapacak olduğu iyilikler, ömrü ve maddi imkanlarına bağlı olarak sınırlıdır. Ancak diğer insanları da iyiliğe teşvik edip onların iyiliklerine de destek vermek suretiyle, bir insan amel defterindeki iyilikleri kat kat arttırabilir. Bir başka ifade ile bir kimse için tek başına 1.000 TL'lik bir yardımda bulunmak zor ve büyük bir iş olmakla birlikte; kişi, söz fiil ve davranışları ile milyarlarca liralık iyiliklere vesile olmak yada destekte bulunmak suretiyle ortak olabilir.
2. İyilik yapmaktan daha önemli olan şey ise iyilik yapacak mekanizmayı kurmaktır. Yukarda açıkladığımız sebepten dolayı, bir insanın dünyadaki bütün ihtiyaç sahibi ve mazlumların yardımına yetişmesi mümkün değildir. Örneğin bizim Afrika'ya yapacağımız bir kurban bağıışı, oradaki bir ailenin ancak birkaç günlük ihtiyacını karşılayacaktır. Oysa zulmün ortadan kalkması (nizâmı âlem) ve hakkın galip gelmesi (Îlâyi kelimetullâh) için çalışma yada böyle çalışmalar yapanlara destek olma durumunda; zulüm ortadan kalkacağı ve adalet hakim kılınacağı için, yeryüzünde fakir ve mazlum kalmayacaktır.
3. Kötü işler yapmamaktan daha önemli olan şey ise; kötülüğün ortadan kalkması için mücadele etmek ve kötülüğe destek olmamaktır. Bir kimsenin tek başına işleyecek olduğu günahlar sınırlı iken; söz, fiil yada davranış ile hesap edemeyeceği kadar günaha ortak olabilir. Hatta imkanı olduğu halde engel olmadığı yada tavır koymadığı günahların vebali de ahirette karşısına çıkacaktır.
4. Buna göre; kötülük ortadan kalksın diye mücadele etmemek ve iyilik hakim olsun diye gayret göstermemek; en büyük günahdır. Örneğin bir kimse kendi başına belli

miktarda miktarda faiz yiyebilir. Ancak faiz nizamı ile mücadele etmediği sürece; diğer insanların işlediği faizlere de sorumluluğu nispetinde ortak olmaktadır.

5. Özetle bir mümin; kendi yapmadığı iyiliklerin sevaplarını amel defterinde bulabileceği gibi; namazında niyazında olduğu halde ahirette içki, zina, faiz hatta adam öldürmeye sebep olmak yada bu fiillere destek olmaktan hesaba çekilecektir. Evine kapanmak yada inzivaya çekilmek yada evinden işine işinden camiye gitmekle kendini kurtaracağını zannetmek, boş bir hayal ve kuruntudan ibarettir.

Hayat romantik değil!

Dünya hayatı bir oyun değil!

Bu hayatın sonunda ölüm var...

Ölümün ardından ise hesap...

Hesabı vermeyenleri ise azap ve gazap beklemektedir...

“Allah ve Resulüne iman etmeyenler, öldükten sonra yok olup gideceklerini iddia edip tekrar diriltilemeyeceklerini zannediyorlar. Deki; “Hayır! Rabbime yemin ederim ki tekrar diriltileceksiniz. Ve sonra her ne ettiyseniz önünüze serilecek.” Bu işler, Allah Teala için çok kolay işlerdir.”³⁴

---

³⁴ Teğâbün, 7.

Yönetmek ve Kazanmak

Hemen hergün, değişen bir sürü şey oluyor...

Savaşlar, kazandıklarımız, kaybettiklerimiz...

Siyasi başarılar ya da başarısızlıklar...

İnanığımız değerlerin yükselmesi veya düşüşü...

Dostlarımız ve sevdiklerimiz ile yollarımızın ayrılması...

Peki ne yapmalı ve ne düşünmeliyiz? Üzülmeli miyiz veya ümitsizliğe mi düşmeliyiz?

1. **Yönetmenin ilk şartı, dava sahibi olmaktır.** Yoksa yönetmenin kriteri kazanmak; yönetememenin kriteri ise kaybetmek değildir. Veyahut da yönetmek, birilerini etrafında toplamak da değildir sadece. Yönetmek, bir dava uğruna, sabırla yolunda yürümeye ve peşinden birilerini sürüklemeye devam etmektir.
2. **Yönetmenin bir diğer göstergesi ise, etrafında kendisine inanan insanlar olmasıdır.** Bu inananların sayısı asla önemli değildir. Önemli olan, bu insanların inanması ve her durumda yanında yer almasıdır.
3. Bu durumda kalabalık da, etrafımızda birilerini toplamak da arizi şeylerdir diyebiliriz. Birileri gelir, birileri gider. Bir ordu mağlup olur ama diğer ordu kazanır. Veya Mevla bizden bir orduyu alır ama başka ordular nasip eder. Öğrencilerimiz ve takipçilerimizi kaybederiz ama yerine daima yenileri gelir. Yeter ki biz, yolumuzda yürümeye devam edelim.
4. Bu durumda inananların daima yanında olması da önemli değildir. Asıl önemli olan, daima inanan birilerinin olmasıdır.
5. Peki kaybetmek ve kazanmak nedir? Dava sahibi insan (bu dava; ekonomik, siyasi veya ilmi ya da başka bir şeyde olabilir); meseleye ticaret olarak bakmalıdır. **Ticarette kar ve zarar uzun vadeli, kısa vadeli olanlar ise gelir ve/ya giderdir.** Yani dava sahibi insan; kaybettiği tüm olay ve değerlere, **GİDER**; kazandığı tüm her şeye ise **GELİR** olarak bakmalıdır. Bu durumda örneğin ticaretle 1 milyon TL kaybeden kişi (şayet kusur ve ihmali yoksa), bu kaybı kayıp olarak değil de masraf olarak görmeli yani ticaret yaparken mevcut halden 1 milyon TL daha fazla giderinin olduğunu hesap etmelidir.

6. Peki ya KÂR nedir? Dava uğrunda elde edilecek kısa vadeli kâr; tıpkı ticaret gibi mevcut hayatını devam ettirmektir. Nasıl ki insan ticarete kazanır ve kaybeder. Ama bu esnada yer, içer, evini arabasını alır veya başka yerlerde harcar. Veleve ki sene sonunda elinde hiç para kalmasa da bu tüm harcadıkları onun kârıdır. Dava için de durum böyledir. Dava sahibi kimse; tüm başarılarını gelir veya girdi, tüm başarısızlıklarını da gider veya masraf olarak görür. **KÂRI ise davasını yaşamayı, yaşatması ve bazılarını bu davasına ortak etmesidir.**

7. **Uzun vadeli kâr ise ahrettedir.** Yani asıl kâr veya zarar mahşerde ortaya çıkacaktır. Bu durumda dünya hesabı geçicidir veya ara dönem hesabıdır. Asıl hesap ise mahşerde kesilecektir.

8. Peki ya karşılaşılan zorluklar ve sıkıntılar ne olacaktır? **İnsan, inandığı dava uğruna karşısına çıkacak olan her türlü aksaklık ve probleme, İŞ olarak bakmalıdır.** Yani nasıl ki bir şirketin rutin ve olağan dışı işleri varsa; nasıl ki bir şirket, olağan işler haricinde çıkan her problemi de bir iş olarak kabul edip çözmeye çalışıyor ise; dava sahibi insan da karşısına çıkan sorunları, işi olarak benimsemeli ve bunlarla ilgilenmelidir. Sorunları, gereksiz veya angarya görmek yerine bunları işin bir parçası olarak görmek gerekir. Ya da daha güzel bir tavır da; sorunları, örneğin kalorifer tamiri işini alan birinin daha sonra duvarda veya zeminde ya da başka yerlerde de tamire ihtiyaç olduğunu görmesi ve tamir işlerini de almasıdır. Bu durumda kalorifer tamiri işini alan kişi ya da şirket; karşısına çıkan diğer tamir işlerini problem ya da moral bozukluğu olarak değil ticaret ve gelir olarak görecektir.

9. Yani her çözdüğümüz problem, sevabımızın artması demektir. Her hallettiğimiz mesele de bizim hem dünyada insanlar nezdinden hem de ahrette, derecemizin artması için birer vesiledir.

Yani durmak yok...

Yorulmak yok...

Bıkmak ve şikayet etmek yok...

Yılmak yok...

Ümit kesmek yok...

Zira ihlası muhafaza ederek davası uğruna gayret eden kimse için kaybetmek ASLA yoktur...

Bu yüzden Efendimiz (SAV) buyurmuşlardır. **“Müminin her işi hayırdır”** yani müminin yaptığı veya yapamadığı her işte kârı vardır.